

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08039

SHMEYKHLEN FUN ERETZ HA-
KOYDESH

M. Yungman

•

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

11/10/2019
11/10/2019

11/10/2019

11/10/2019

11/10/2019

משה יונגמאַן

*

שמייכלען פון ארץ הקודש

משה יונגמאן

שמייכלען פון ארץ הקודש

סאַרלאַג „המנורה“, תל־אביב

תשכ״ט — 1969

MOSHE JOUNGMAN
SHMEICHLEN FUN ERETZ HAKODESH

משה יונגמאן / שמייכלען פֿון ארץ הקודש

פארלאג „המנורה“, רח' זנגוויל 24, ת"א, ישראל
„Hamenora“ Publishing House, 24, Zangwill Str: Tel-Aviv, Israel

אלע רעכט געזיכערט

נדפס בישראל, תשכ"ט 1969, Printed in Israel

דאס בוך איז דערשינען מיט דער הילף פֿון ליזא און וויליאם שאַר-
פֿאַנד ביים יידישן שרייבער פֿאַריין אין ישראל

דפוס „ארזי“ בע"מ, ת"א, רח' אילת השחר 4, טל. 34294

פֿאַר יצחק און שולמית

שמייכלען פון ארץ-הקודש

על נהרות

„על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו“,
תהילים קל"ז

א.

לאַמיר צודריקן אונדזער פנים צו די ווענט פֿון ירושלים.
קיין כותל מערבֿי ניטאָ,
וועלן הינט אלע ווענט זיין אונדזער כותל מערבֿי.

שטיין נאָך שטיין לאַמיר אַרומהאַלדזן.
זאַלן זיי פֿילן אונדזער האַרץ וואָס קלאַפט.
קיינער האָט אונדז ניט פֿאַרשטאַנען,
אַפֿשר וועלן שטיינער אונדז הינט פֿאַרשטיין.

און אונדזערע פֿידלען לאַמיר אויפֿהענגען
איבער אונדזער אָפֿענער ווונד.
די גאַסן וויינען אין ירושלים,
נאָר ניט אָפּגעטריקנט אונדזער רעכטע האַנט.

ב.

עמעץ האָט געוואָרפֿן אַ שטיין,
נאָר ער איז צוריקגעקומען —
צו קליין געווען דער שטיין.

עמעץ האָט געלאָזט פֿאַלן אַ וואָרט —
איז עס מיד געוואָרן
אין מיטן וועג.

דאָס האַרץ פֿון ירושלים
איז געשטאַנען אָפֿן, ווי אַן איינפֿאַרהויז,
אין וועלכן מ'האַט געקאַנט הערן די שטיוול פֿון שונא.

און ניט קיין פֿיער איז אַרויסגעגאַנגען פֿון האַרץ,
ניט קיין שפּין האָט אויסגעשטאַכן די אויגן.

מז', 1965

כּוּת־ל־מַעֲרָבִי

הימלען זענען צו אונדז גוט געווען.
טויערן האָבן זיך פֿאַר אונדז צעפּראָלט.
מיר האָבן דערזען געסלעך,
דערזען שטיבער דורכזיכטיקע,
זיך אַליין האָבן מיר דערזען
אַרומשפּאַנען אין זונפֿאַרגאַנג
און אויך מיר דורכזיכטיקע ביז גאַר.
מויערן האָבן זיך גענייגט אונדז אַנצוקוקן,
שאַטנס האָבן צו אונדז אויסגעשטרעקט זייערע הענט.
שבת־קודש ניט געווען, נאָר מיר האָבן געוואַרט
אויף אַ טאַטן אין זשופּיצע,
אויף אַ מאַמען אין ווייסן געוואָנט.
טויבן ניט געווען, נאָר מיר האָבן זיי געקאַנט הערן.
פֿרייד געווען.
ביקסן זענען אויף אונדז געהאַנגען.
מידקייט איז אַראַפּגערוגען
אין אונדז
ווי אַ שטיל געזאַנג.

✱

מיט אַ מאָל איז אַלץ אַנדערש געווען.
מיט אַ מאָל האָבן מיר זיך געזען שטיין
אין שפיץ פֿון דורות און דורות.
מיט אַ מאָל זענען פֿליגל געוואַקסן אין אונדז
צו דער זון.
געסלעך שמאַלע
זענען מיט אַ מאָל ברייט געוואָרן

געלאָזט אונדז אַדורכגיין מיט קאַסקע און טרער.
ווענט האָבן גערעדט,
שטיינער האָבן זיך געלאָשטשעט צו אונדזערע פֿיס.
אונדזערע פּנימער
האָבן זיך מיט אַ מאָל אָפּגעשפיגלט אין שויבן.
מיר האָבן דערזען זיך
אַנדערש,
אוראַלט.

✱

צום פּותל-מעַרבי גייען מיר אַלע:
קינד און קייט
און אויך די וואָס קאַנען ניט גיין,
אויך די וואָס געבליבן הינטער די הרי-חושך.
צונויפֿגעקנוילטע זיי ליגן אין אונדז
מחנותווייז —
יעדער האַרץ אָנגעפיקעוועט מיט זיינע זיידעס, באַבעס,
דורות וואָס דער פּותל-מעַרבי האָט צונויפֿגעבונדן
און איצט קומען זיי וואַרפֿן אויף אים אַ קוק.
דורך אונדז שטרעקן זיי אויס זייערע ציטערדיקע הענט
און ווילן אים אַנרירן.
מיט אונדז קלעטערן זיי
בחפּזון
ניט צוגעגרייטע צו דעם גרויסן טאַג.

✱

לאַז צוטויליען דעם שטערן צום פּותל-מעַרבי.
אין האַרץ איז ער גרעסער געווען,
אַבער דאָ איז ער וואַר. לאַז פֿירן די פֿינגער

איבער די קארבן. ווי אָדערן זענען זיי
אויף הענט פֿון טאַטע און מאַמע.
דאָ — די רינשטאַקן וואָס האָבן געקליבן
די טרערן צו גאַט. דאָ — דער מאַך
וואָס האָט דעם וועג פֿון די טרערן פֿאַרשטעלט.
לאַז קושן דעם מאַך וואָס איז זאַלציק
פֿון טרערן. די אָדערן
פֿון טאַטעס און מאַמעשיס הענט.
דעם שטיין.
און וואָס טיפֿער
פֿון שטיין.

✱

און אַזוי טראַגט יעדער אין זיך דעם נצחון:
טונקל, באַוואַקסן מיט שטויב,
די פֿיס נאָך ניט דרייסטע צו שפּרייזן אויף בלומען,
ניט צוגעוויינט נאָך די אויגן צום ליכט
וואָס קאַפּעט אַרײַן אינעם האַרץ. נאָך טוט וויי
יעדער וואַרט. נאָך דאַרף מען געפֿינען דאָס וואַרט
וואָס זאָל קאַנען אַרומנעמען
טרער און געזאַנג. מ'מוז נאָך דערשווייגן
דערווייל דאָס אַלץ וואָס מ'פֿילט.
צו הויך די קולות פֿון קינדער אין גאַס.
נאָך שווער
דער הימל אויף אונדז.
דער נצחון
נאָך שווער.

בית-לחם

פֿאַר צפּורה און יחזקאל הובערמאַן

א.

בית-לחם רינגלט מיך אַרום. איך טובֿל
מײַן פֿוס אין אייביקייטן פֿון בית-לחם.
אַ שטיין איך היט זיך דאָ ניט צו פֿאַרשוועכן
אַפֿילו שטיינער זענען מיר דאָ קרוֹבֿים.

אַפֿילו דמיונדיקער גאַלד פֿון שטויבן
וואָס רינט צו מיר אַראָפּ פֿון דעכער
איז אמת דאָ. און איך בין הינט זײַן בעכער.
און טו זיך פֿון דאָס נײַ צו אים פֿאַרחוֹבֿן

אַפגעבן פֿאַר אים אַלץ. פֿאַרפֿלעכטן
אין יונגן שמיכל אים. אין שויבן
אויפֿוועקן אַלץ וואָס האָט געדרימלט נעכטן.

מיט הונדערט דורות הינטער פלייצעט שפּאַנען,
אַ יינגל בין איך. רחל איז מײַן מאַמע.
מײַן באַבע איז שרה בת-טוֹבֿים.

ב.

שרה בת־טוֹבִים — דאָ. זי פֿירט
פֿון ס'ניי מיך איבער חומשדיקע דפֿן.
זי לאָזט מיך ווידער שטיין און גאָפֿן
צו יעדן אַלטן וואָרט מיט גאָלד באַצירט.

זי פֿינקלט אין מיין אויג. פֿאַר מיר
ט'זי נייע ווערטער איבער נאַכט באַשאַפֿן:
פֿלינקפֿיסיקע, מיט ליכטיקע שוואַרצאַפֿלען,
וואָס בלויז איר שמייכל האָט זי אָנגערירט

און שאַל אירער דער טערקישער. און ווונדער
איז דאָ אין יעדן וואָרט באַזונדער:
אותיות בלען און דער טאַג ווערט גרויס.

שרה בת־טוֹבִים שפּרייזט פֿאַרויס.
איר שאַל, דער טערקישער, איז כּולוֹ שמייכל
און אַלע טוען מיר צו אים דערגרייכן.

ג.

די הויקערדיקע קעמלען זענען ווייט.
היינט רייט איך אויף אַ פֿייער־וואַגן. יאָג אַריבער
די ציטערדיקע אותיות פֿונעם סידור,
די גאַפֿנדיקע, קורצע צייט.

היינט האָב איך פֿריידן פֿון דער קייט באַפֿרייט
און שטיף מיט זיי דורך יונגן וואַלד פֿון לידער.
דעם טרויער וואָס אין מיר איך בלעטער איבער,
די גראַע שטיינער וואָס אַרום כ'פֿאַרבייט

און לאַז זיי ווידער ווערן ווייסע.
ניט איך בין וואָר. ס'איז וואָר די מעשה,
וואָס דורות לאַנג מ'האַט זיך דערציילט.

פֿון טויזנט קליפות כ'האַב זי אויסגעשיילט
און רייט מיט איר אויף פֿייערדיקן וואַגן.
רייט, און קאָן אַליין זיך ניט דעריאָגן.

חברון

א.

חברון. מערת־המכפלה, ניט
מער קיין חומש־לאַנד. שטיינער אין דעמער
מאַכן אונדז, ריזן פֿון נעכטן, קלענער און קלענער,
מישן אונדז אויס מיט רעש או שטויב פֿון יאָרד.

ניטאָ וווּ זיך אַנשפּאַרן. וואַכעדיק, מיט
ביקסן אויף אַקסל. מיט זמר,
וואָס רינט אויס פּאַמעלעך אונטער די פֿענער,
מיט מאַנדלען און ראַזשינקעס אונטער די טריט.

גייען מיר פֿון געסל צו געסל. זוכן
זיך אין אַפּגלאַנץ פֿון שויבן, שפּאַרעס פֿון טירן.
ס'קאָן דאָך ניט זיין אַז געטאָן מ'האַט פֿאַרלירן

דאָ אַלץ. אַז אַבֿות, מלאַכים
האַבן געלאָזט אונדז אַליין, אַז בלויז שטיינער
אין אונדז, אַרום אונדז בלויז שטיינער.

ב.

אפֿשר וועט העלפֿן דער שופֿר. אפֿשר דורך אים
וועלן ווייכער ווערן די שטיינער. וועט הימל
אָנשפּאַר אין אויגן ווידער געפֿינען,
וועט שמייכל פֿאַרבייטן גראַקייט אויף גרין.

אפֿשר וועט העלפֿן דער שופֿר. אפֿשר דורך אים
וועט זילבערנער פֿאַדעם ווידער פֿאַרשפינען
מיט אייביקייט אונדז, וועט צערינען
דער פּחד אַז קיינער ניטאַ. אַז אין

קבֿרים — טויטע די וואַרצלען. אַז דנאַען
ליגן פֿאַרשטויבטע פֿון יאָרן און גראַען
אַרויף צו אַ פֿרעמדער, שיכורער וועלט.

אפֿשר וועט העלפֿן דער שופֿר. אפֿשר דערהעלט
וועלן ווידער ווערן די ווערטער
מיט אַבֿות וואָס היטן אָפּ הייליקע ערטער.

ג.

לאָז ניט יאַרִידן פֿאַרטונקלען די ווענט.
בלויב בלאָ, ווי אין בלעטער פֿון צאינה־וראינה.
בלויב בלאָ, מ'זאל ווייטער דיך קאַנען דערקענען
ווי דאַן, ווען מיט ליפֿן צו דיר מ'האַט גענענט.

און אַלץ איז געלעגן אין זון. אינגערעמט
צווישן אותיות ווי שעפֿסן. פֿאַרכטיקע נעמען.
ווען געחלומט, און געהאַט מ'האַט צו וועמען.
ווען געטראָגן מ'האַט דיך אין אויג און אויף הענט

איבער אַלע מידבריות. קניען
לאָז ווייטער צו דיר, כאַטש איצט ביסטו וואַר.
לאָז ווייטער דעם בלאַען חלום צעציען

אויף נאַקעטקייט דינער. זאַל דור
אין דורות זיך איינפֿלעכטן. ווידער
מיט צאינה־וראינה אויף ליפֿן. מיט לידער.

גריזים

דער באַרג גריזים דאַ:

אַ גאַנצער באַרג מיט ברכה.

און איך וויל בלויז אַ שטיינדעלע פֿאַר מיר.

און איך וויל בלויז אַ קערנדל בטחון.

אַז אַלץ וואָס איך דערקלעטער און באַריר

איז אמת. ניט — פֿון סיני — אַ שיעור־

פֿאַרהוילן־שמיכעלע פֿון פֿביכול.

אילת

א.

אויפֿיר ניטאָ. היינט ברענגט מען קופער אין אילת.
מיט לאַק שטאַט גאַלד פֿאַרדעקט מען שטוב און שויבן.
אין בלאַע שיפֿלעך וואָס דעם ים צעהוידן —
ניטאָ קיין מלכה שבֿאָ מיט שטיף און שטאַט.

ניטאָ אַפֿילו אויפֿן שלאַך, וואָס גלאַט
גליטשט זיך אַרײַן אין שטאַט, אַ קאַראַוואַן פֿון שטויבן,
מיט וועלכע מ'זאָל אַ גאַנצע נאַכט זיך סודען
און טענהען: אַני שלמה, כִּהאַב אַ קיניגרייך געהאַט.

שרײַ איך ניט אַני שלמה. ס'איז מיין אַשמדאי
אַ בחורל אַ שוואַרצס וואָס פֿירט מיך אום דורך שענקען,
וואָס מאַכט ביים גלעזל אַראַק מיך געדענקען.

אַז ס'איז אילת אַ נייע, אַז אויך איך בין נייע.
און אַז די שטערן וואָס איך חלום בגילופֿין —
זענען מינץ וואָס פֿינקלט אינעם קופֿל.

ב.

מיין אַשמדאי — דער קליינער שוואַרצער יונג,
וואָס פּראָלט די טירן פֿאַר מיר אויף פֿון יעדן קרעמל,
וואָס מאַכט די גאַנצע שטאַט צו מיר גענענען
און זיצן ווי אַ פּערל אויף מיין צונג —

איז גוט צו מיר און איידל. מיט אַ מינדסטן ווונק
לאַזט ער מיך מלכהס שבֿאַ אין יעדער פֿרוי דערקענען,
ער טוט די קלענסטע כוואַליע אויפֿן ים צעברענען
און איינפֿלאַנצן אין איר אַ בלאַען פֿונק.

נאָר מיך אַליין פֿאַרפּלאַנטערט ער אין כּישוף. כּוועל פֿון הי
גיט קומען דאָך צו אים מיין מלכות מאַנען.
אַ פֿרעמדער בין איך. אַפּגעמעקט מיין נאָמען,

און נאָר אין גלעזל אַראַק איז מיין פֿלי.
וועט ער מיך אויפֿוועצן אויף זינע פֿליגל
צו שפּאַט און שטיף — צו אַשמדאישע יאַרידן.

כ'האב הינט געקויפט דער קליינער מלכה שבא
 א בראש פֿון מאַלאַכֿיט. זאָל יעדער שטוינען,
 אז כאַטש איך רוף זיך מער ניט: אַני שלמה,
 בין איך נאָך שלמה און מיין בלוט איז בלאָ.

און ווען מיר שטייען ביידע שעה נאָך שעה
 ביים ברעג פֿון ים וואָס האָט חוץ אונדז ניט קיינעם,
 זע איך דעם מאַלאַכֿיט וואָס טוט זי קריינען
 און ווייס: מיט איר איז אויך מיין מלכות דאָ.

איר מלכות איז אופֿיר און מינס — אילת,
 און ס'שפּאַנט פֿאַר אונדז דער מאַלאַכֿיט אַ בריקל
 פֿון בלאַע כוואַליעס ביז צום וויסן ליקל,

ווי זי טוט וויינען, פֿון נסיעות זאַט.
 דער מאַלאַכֿיט איז גרין. די אויגן אירע אויך.
 און אַשמדאי ניטאַ. איז רויך.

ט א ג

צינד איך אן א גרויסן, בלאַען טאַג
און שפּאַן אין אים אַרײַן מיט פּליגל און מיט פּײַפּל.
קליינע ווערטער טראַגן אין זיך צווייפּל,
און איך — דעם גאַנצן הימל אויף זיך טראַג.

קליינע ווערטער טוען ניט באַגרייפּן,
אַז ערגעץ, מיט אַ כּײַשׁוּפּדיקן זאַג,
קאַן מען דעם שטויב צוריקגעבן זײַן וואַג,
דעם דינסטן גראָז זײַן דראַנג־צורױן פּאַרשטייפּן;

אַז ערגעץ, צווישן נישטערן און שלײַפּן,
קאַן מען דערגריבלען זיך צום סאַמע סאַק,
אַרומנעמען אַ וועלט אין איר געיאַג
און ניט מער פּילן, אַז מ'איז נאָר אַ שרײַפּל.

אין אַרבל*

פֿאַר ש"י ענגון

א.

זיך איך דאָס ציגעלע פֿון מיין ייִדיש ליד
אין מלכות פעלדזיקער פֿון נתאי האַרבל.
אפֿשר האָט טונקלקייט עס אויסבאַהאַלטן אין די היילן,
פֿון לעמפּערטן — עס הייבן אָפּגעהיט?

אפֿשר דער תנא זיך אַליין געמיט:
די וואַנט פֿון צייט געטאָן פֿאַר אים צעטיילן,
פֿאַרגילגולט וועלט אויף ליכטיקע פֿאַר איילן
מיט שטרויען אויסגעבעטע? און איצט קניט

דאָס ווייסע ציגעלע אויף אַט די שטרויען,
לעקט גאַלד פֿון תנאס הענט, איז טועם
די דורכזיכטיקע פֿעדעם פֿון זיין באַרד?

און אפֿשר, אין מיין שטייגן באַרג־אַרויף, כ'האַב ביידן
דורך ניגון מינעם בלוז צונויפֿגעפֿאַרט:
דאָס ווייסע ציגעלע און דעם ווייסן זיידן?

---

* אַרבל (לייענט זיך מיטן דגש אויפֿן ב) — אַ באַרג צווישן טבריה
און צפת. לויט אַ לעגענדע וועט אין טאַל אַרבל צו ערשט זיך
באווייזן משיח. אין אַרבל האָט אין דער מישנה־צייט געלעבט
דער תנא נתאי (נתן) האַרבל, וואָס האָט דאָרטן געהאַלטן אַ בית־
מדרש און געקעלט תורה.

ב.

קיין טויבן וואַרקען מער ניט אין אַרבל. ניטאָ
קיין קלויז אַרומצונעמען קינדערס ניגון.
אַ תנא, וואָס זאָל אויסבאַהאַלטן אונטער וויגן
אַ ציגעלע אַ קלאָרס. קיין תנא אויך ניטאָ.

בלויז דאָ דער באַרג. און ערגעץ אויפֿן דנאָ
פֿון אַ מחילה, אונטער שטיין צעריבן,
זכרונות מיט אַ שפיץ פֿון זון פֿאַרשריבן,
אַפּקלאַנגען פֿון אַ קמץ־אַלף: אַ —

פֿאַרגילגולטע פֿון שטעטל. יעדער שטיין
וואַלט קאַנען, דורך אַ נס, פֿון זיך אַליין
אַנהייבן רעדן, זיך פֿאַר מיר אַנטפלעקן,

וואַלט יעדער קלאַנג אַ נייעם קלאַנג דערוועקן,
נאָר אויסגעלאַשן איז דער באַרג און גראָ.
און טויבן וואַרקען ניט, זענען ניטאָ.

דאָס ווייטע ציגעלע פֿון די קאַרפּאַטן
 לויפֿט מיר פֿאַרויס דעם וועג צום באַרג אַרבל.
 ס'וועט מער ניט איבערלאָזן מיר. איך וועל
 עס שטענדיק האַלטן שוין אין מיין שוואַרצאַפּל.

אַ גרוס געבראַכט מיר, דורך מחילות, פֿון מיין טאַטן,
 וואָס שטייט, אין שקיעה איינגעוויקלט, פֿאַר דער שוועל.
 נאָך וואַרעם איז פֿון טאַטנס האַנט די פֿעל
 פֿון ציגעלע. אין קוק זיינעם דער צאַפּל

פֿון טאַטנס האַרץ: „געלאָזט עס לויפֿן,
 כאַטש אויסגעווען יאַרידן עס צו קויפֿן,
 אַ וויגעלע פֿון גאַלד אים צוגעגרייט

אין יענער שטובֿ... וואַלט טאַטע וויסן
 אַז גאַנץ דאָס ציגעלע, אַז זאַלבעצווייט
 שפּרייזן מיר אום אויף בערג, דעם קאַפּ פֿאַריסן!

קינדער

א.

קינדער שפילן זיך מיט מיינע שטערן.
לאַכן, ווען צוריק מיט זיי אַ קינד כ'טו ווערן.

כ'לויף, ווי זיי, אַ באַרוועסער אויף ברוקן.
כ'טראַג, ווי זיי, אַ בלאַע וועלט אויף רוקן.

וויל איך — רייטן מיר אויף שטראַל פֿון ניגון.
וויל איך — טוען טויען אונדז פֿאַרוויגן.

קלעטערן — איז שטענדיק פֿון באַגינען.
פֿרייען זיך — איז שטענדיק ביז פֿאַרכליניען.

נאַכט ניטאָ. כאַטשע ניט איין מאַל קניען
הימלען, וואָס מ'האַט ניט געטאָן דערפֿלייען.

דאָ אין חלום אַ פֿאַרפֿישוּפֿט היטל.
אַ לבנה דאָ, וואָס שמייכלט אויף די ליפֿן.

טוליענען זיך גראַזן. זענען מוחל,
וואָס די קינדער נעמען זיי ניט מיט צו הייכן.

ב.

איך זוך נאך אלץ א קינד,
פֿאַר וועלכן כ'זאַל קאַנען אויפֿקלייבן אַ בינטל שטערן,
עס זאַל זיך פֿרייען מיט זיי, ניט פֿרעגן ווער איך בין.

כ'וואַלט דעמאָלט אַלע וועגן ווידער געפֿונען,
די וואָס פֿירן צו אַ וואַלד מיט ווערטער,
די וואָס שעמען זיך ניט אַרויסצוהירזשען
צו דער בלאַער וועלט.

און ניט דאַרפֿן פֿאַרענטפֿערן זיך
ווען איך רייס אַראָפֿ ווינדלען פֿון דעכער
און פֿלי מיט זיי אַרום, שיפור,
איבער די קרוינען פֿון אַ ליד.

מיט די קליינע טריט פֿון אַ קינד
 קאָן מען נאָך אַלץ אויסמעסטן
 צען מאָל, הונדערט מאָל,
 דעם זעלבן וועג,
 אַרומגיין דעם אייגענעם שאַטן,
 ניט פֿילן ווי ער ווערט אַלט.

מיט די קליינע טריט פֿון אַ קינד
 קאָן מען נאָך אַלץ אַרויפֿקלעטערן אויף לייטערס,
 וואָס מ'האַט זיך אויסגעטראַכט.
 ניט וויסן,
 אַז וואַרצלען זענען ניטאָ.

מיט די קליינע טריט פֿון אַ קינד
 קאָן מען נאָך אַלץ
 נאַכלויפֿן פֿלאַטערלעך,
 כאַפֿן אַ שטיקל הימל אין האַנט,
 מיינען: די וועלט
 איז בלאָ.

.ד.

כ'עפֿן אויף
די ווייסע טויערן פֿון אַ העפֿט
און לאַז אַרײַן
די קינדער אין זײ.
לערן זײ אויס מאַלן אַן אות
אויפֿשטעלן אַ כאַטע.
מלכות פֿון קינדער
אין אַ ווייס העפֿט.
מײַן מלכות
אין אַ קליין קינד.

ה.

אונדזערע היזער —
געבוירענע אויף צו ברענגען גליק דער וועלט.

זיי קוקן ארויף מיט דעכער צום הימל
און ווילן אים זען בלאַ.

זיי שטעלן אַרויס פֿאַרהאַנגען, שויבן צו דער גאַס —
מיידלעך זאָלן האָבן אין וואָס צו מעסטן זייער שיינקייט.

פֿאַרענטשעס און טרעפּ —
קינדער זאָלן זיך גליטשן,
פֿאַרגעסן, אַז דער טאַג איז קורץ.

ו.

ווען איך קום צו א ליד —
זוך איך דאָס קינד אינעם ליד.

די שטערן פֿון קינד.

די טרערן פֿון קינד.

און אויך זײַן שוויגן

צו מאָל:

בלאָ אין אַ מיטן נאַכט.

טיף — לעבן אַ מוראַשקע.

גרויס און פֿאַרגאַפֿט —

בני זײַן שטיין

צום ערשטן מאָל

פנים־אל־פנים

מיט דער וועלט.

צפֿת

א.

צפֿת דלמטה —
איז מיין צפֿת דלמעלה.
שמות האלטן זי צונויף,
בלאָע לייטערס פֿירן זי אַרויף צום באַרג.

יידן אין שטריימלען
טראָגן זי שטענדיק צונויפֿגעלייגט
אונטער דער פּאַכורע,
אין טלית־זעקל.

יעדן פֿאַר נאַכט
נעם איך זי מיט אין מיין אַלקערל,
הער אירע גרילן אין ווענט,
אירע מלאכים וואָס פּאַטשן אין פֿליגל,
אויף בוידעמער.

ערגעץ וווּ
זיצט שוין אַ שוסטערל — אַ למד־וואָוו —
און קלאַפט אַריין שטערן
אויפֿן שפיץ דאָך.

לעמפעלעך גייען אַרויס־אַריין
אין מיין צפֿת־דלמטה — ווי גלזווערעם.
אַ מאַמע רופֿט,
אַ שמש זעצט אין אַ שטענדער,

א מנין ווערטער
קומען זיך קליין צונויף
צו טאנצן „קדוש“
אין מיטן וואך.

ב.

הינטער בלאַע לאַדן
דרעמלען טערקלטיובן
דרעמלען ווענט
אין דעמער.

באַבעלעך
מיט טראַפנס גאַלד אין אויגן
האַלטן וואַך.

דער קוילן־פלאַץ *
אין זון
אויסגעקערט,
גרייט פֿאַר משיחן.

---

* אַ לעגענדאַרישער פּלאַץ אין צפֿת, אויף וועלכן ס'וועט זיך באַווייזן משיח. ניט ווייט פֿון דאַרט וווינט די לעגענדאַרישע זקנה, איטע באַלטיגעשטער, וואָס איז טעטיק געווען אין צייט פֿון דער זעלבשטענדיקייט־מלחמה.

ג.

צפתער בלאַע ווענט
צפתער בלאַע הימלען—
אַ פרוכת אַזאַ
פֿאַר מיין ספֿר־תורהלע
— מיין קליין באַבעלע —
איטע באַלטינעשטער.

ליקעלעך אויסגעקערטע,
שבת־קודש־ליקעלעך,
קלעטערן אַרויף־אַראַפּ
אַפּצושפיגלען זיך
אינעם שמייכל
פֿון מיין קליין באַבעלע
איטע באַלטינעשטער.

איבער קראַפעווע,
איבער קאַליטקעלעך —
גאַלדענע פֿעדעם פֿון צפֿת
שפינען איין מיך
און מיין קליין באַבעלע —
איטע באַלטינעשטער.

ד.

ניסים אין צפת.
מיין שטעטלע שפאצירט איבער די גאסן,
יידן אין שטריימלען שטעלן מיך אָפּ,
פֿון אַלע חדרים קלאַפט צו מיר מיין רבינס שטעקן,
וויינט צו מיר אַרויס מיין דין קול.

שניבעלעך אין וועלכע איך שפיגל זיך אָפּ
פֿאַרציען זיך בלאָ.
באַבעלעך מיט טשיפּיקעס קוקן צו מיר אַרויס,
מיידעלעך מיט גאַלד אין די אויגן.

אויף שוועלן שטויסן מאַמעס
צימערניג אין שטייסל,
זאַפֿראַן,
קערלעך זון.

מיין קליין טאַטעלע
שטייט אויפֿן שפיץ דאָך —
ווערט העכער דער דאָך.

ה.

טרינק ניט קיין ווייז אין צפֿת.
טרינק וואַסער, וועט עס זיין ווי ווייז.
מיט וואַסער בלויז קאָן מען דאָ אַנשיכורן קעמלען.
די צפֿתער ליקלעך טאַנצן גאַר פֿון זיך אַליין.
לערן זיך טאַנצן פֿון די צפֿתער ליקלעך:
ריקוד פֿון קדושה, ריקוד פֿון ליכטל אין חצות,
ריקוד פֿון קראַפעווע באַלויכטן דורך אַ שפּאַרע ליכט.

גענען צו בלאַע שפינוועבסן אין צפֿת.
זאָג ניט אַז שפינוועבס, זאָג ס'איז הימל,
זאָג ס'איז דער אויגן־אַפּגלאַנץ פֿון גאַלאַנטערס טאַכטער,
שלמה מולכוס פּלה. איר לכּבֿוד האָט דאָס אַלקבֿיץ
די לידער זיינע אויסגעצירט אין בלאַ. האָט מען די ספּר־תורהס
מיט בלאַע מענטעלעך באַהאַנגען: גאַלד אין בלאַ.
לערן זיך טובֿלען יעדע גאַכט אין בלאַ און גאַלד
פֿון צפֿתער ניגון. רייטוועגן רייטן דעמאַלט
בלאַ אין בלאַ.

און — „קאַטשע־דעכער“*. מאַך אַ וואַרע פֿאַר דער זון.
לערן זיך שעפּן זון פֿון צפֿתער שייבלעך.
לערן זיך אַנקלאַפּן אין שטיבער וווּ אַן עמער זון
באַלייכט די טונקעלע ווינקלען. גיי ניט פֿאַרביי.

---

* צוויי מאָל אין יאָר „קאַטשעט“ מען אויס מיט אַ „קאַטשעלקע“
די ליימענע דעכער פֿון דער צפֿתער אַלטשטאַט.

אין צפֿת איז יעדעס שטיינדל ראוי צו אַ קוש פֿון זון.
לערן זיך: פֿילן זון אויך דאָרט וווּ זון ניטאָ.
אין יעדן שפעלטעלע, וווּ שמות שווינגן — זון.
אין זיידעס און אין באַבעס קנייטשן — זון.
לערן זיך „קאָטשן דעכער“. זאָל זיין אָרט פֿאַר זון.

ו.

אין שמאַלע צפֿתער בעטלעך
שלאָפֿן מיידלעך,
חלומען פֿון דה־לה־ריינה.
איך בין דה־לה־ריינה.
איבער רינוועס,
דאָך־פֿענצטערלעך,
כ'טו קומען צו זיי.

אונטער טליתים,
פֿאַרכטיקע,
צוגעבונדענע צו שטענדערס —
יידן פֿון תיקון־חצות
וואָרטן אויפֿן אר"י.
איך בין דער אר"י.
איבער שטענדערס,
פֿרוכתן,
איידל ווי אַ סטרונע,
ווייס ווי מערמלשטיין —
כ'טו קומען צו זיי.

איך בין דה-לה-ריינה,
איך בין דער אר"י,
איך בין שלמה אַלקבֿץ
וואָס קלאַפט אויס גאַלדענע אותיות
בײַ נאַכט.
פֿון אַלע ליקלעך
קלייב איך אויף די געזאַנגען
און לייג זיי אַוועק, שיפורע,
צו פֿביכולס פֿיס.
בײַ נאַכט קוש איך
די פֿיס פֿון פֿביכול.

אין פקיעין

פֿאַר צופֿיה און אליאַבֿ נהרין

א.

דורך שמאַלע ווינקלטרעפּ פֿירט מיך מיין טראַט
אַראָפּ צו טונקעלער הייל פֿון שמעון ברייחהאין.
דאַרט קאָן מען אויסטאָן זיך פֿון שטויב און שעהען,
זיך אויסשטרעקן, איבערשלאָפֿן שרעק און שפּאַט.

דאַרט קאָן מען ווידער איינזאַפּן אין זיך דעם סוד,
וואָס קריניזלט בלאָ אַרויף פֿון סאַדזשעדיקע דנאַען,
אַ קנייטל אַנציינדן אויף שטיין אויף גראָען,
און ביי זיין שיין זיך איינהערן ווי יעדער טראַפּ,

וואָס קאַפעט פֿון אַ ווייטער וועלט אַראָפּ אין אויער,
ווערט עיגול טוי וואָס גליט, ווערט זון, ווערט זוהר.
שאַטנס עסן גאַלד פֿון דינע הענט.

און דאַרט וווּ הימל צו דער הייל גענענט —
וועלבת זיך אַן אַלטער באַקסערבוים, אַ שומר.
...וועלן אַהין דיר ניט מער נאַכיאַגן די רוימער.

ב.

אין פקיעין וויקל איך צוריק צוויי טויזנט יאָר
און איך בלעב שטיין ביים אָנהייב פֿון די סליאַדן,
וואָס האָבן שפעטער מיך דערפֿירט דורך זון און מבול
ביז צו מיין ייִדיש וואָרט, ביז מינע גראַע האָר.

וואַכיקע סליאַדן. טונקעלער מאַרק און ציגעלע דובין
אבא בתרי זוי, געקויפֿט פֿאַר גראַשנדלעך אַ פֿאַר.
אוראַלטער טאַטע — איך אַליין, אויף וואַרער וואַר —
אַרנינגעקומען אויף אַ רגע אין זיין עולם הבא.

און שמאַלע טרעפֿן־געסלעך דרייען מיך צוריק
צום זשאַווערדיקן ברונעם אויפֿן דנאַ פֿון פקיעין.
מיין מאַמע ווינקט צו מיר דורך קופער פֿון אַ שויב,

אַז דאָרט וווּ כִּשטיי און וויקל אויף דעם שטריק,
איז ניט קיין זונפֿאַרגאַנג — איז אייביקייט, איז קיום.
...און איך געמיינט אַ מאַל, אַז קיום בלויז אין שטויב.

ג.

צו שמאלע געסלעך, ווו מען רויכערט קיזיק, ווו עס שטייט
דער נאָגנדיקער זמר פֿון אַ בעל־מנגן —
שטעל איך מיין אויער צו און בין מרגל
די ברוינע פנימער אַרום, די פֿרעמדע רייד.

און אפֿשר בין איך גאָר אַזאַ חוני־המעגל,
וואָס האָט אַרויסגעריסן זיך פֿון קריזי און קייט,
און איצטער, אין אַ שעה ווען זון פֿאַרגייט,
געקומען צו זיין היים פֿון פֿאַרן מבול?

און קיינער קען מיך ניט. פֿאַרשטומט, פֿאַרקלערט
דער שקיעהדיקער מאַרק אַרום, די קראַמען.
אַן אַלטער דרוו קוקט מיר אַרײַן אין פנים,

און ס'הוידעט זיך אויף אים, ווי שיפור, דער קאַלפּאַק:
ער קען מיך ניט. איך בין אַ פֿרעמדער רק.
און אויך פֿון חוני־המעגל האָט ער ניט געהערט.

ד.

אין פוסטער שול פֿון פקיעין, וווּ איך קום
אַנקניפן אַ פֿאַרשטויבטן פֿאַדעם פֿון מיין גורל,
זענען דאָ צוויי: אַ פסולע ספֿר־תורה
און אַ באַלעמער, אויכעט אַ בעל־מום.

איצט וועל איך זיין דער דריטער. קוקן פֿרום
אין חלל אַפֿענעם, וווּ ס'האַט געוווּנט דער בורא,
הערן די שאַטנס אַרום מיר, וואָס פֿאַלן פֿורעם,
און וויסן אַז ס'איז נאָר דער שאַטן פֿון

דער אַלטער היטערין מיט בינטל שליסל.
זי פינטלט מיט טראַכאַמע אויגן אונטער שאַל
וועגן אַ נס און וועגן טויזנט ניסים.

און מיט אַ מאָל האָט שקיעהדיקער שטראַל
מיט גאַלד באַגאַסן דעם באַלעמער פֿון פקיעין:
צו זען, ווי שאַטנס רופֿן זיך אַליין אויף צו עליה.

אויף טונקעלע שוועלן קלאַפט מען בשמים אין די שטויסלען.
 די גאַלדענע עטרות אויף די שויבן גייען אויס.
 הייבן אָן שטערן פֿאַלן אינעם שויס,
 און לאַנגע שאַטנס קנוילן אין זיך איין דעם דרויסן.

איז פקיעין וויין אין אונדזער בלוט. פֿון פוסות,
 וואָס קיינער זעט ניט, וואָס מען פֿילט זיי בלויז,
 טרינקט מען זי שטייענדיק און מען ווערט גרויס
 און גרייט מיט אַלע שטיינער דאָ אין גאַס זיך גרויסן.

און מ'ווערט יונג. צוויי טויזנט יאָר און מער
 אַראַפגעוואַרפֿן פֿון די פלייצעס ווי אַ מאַנטל.
 אין יעדן שטיין מ'קאָן זיך ווידער דאָ באַהאַלטן

און וואַרצלען שלאַגן, ווידער ווערן שווער.
 ליכט שפראַצט אַרויס שוין פֿון אַן אָפֿן טירל.
 אדון! — שפרינגט צו אַ קינד — קומט קויפֿט דאָ „סווענירן“.

דאַרף אין גליל

א.

דאַרף אין גליל. האַריזאָנטן
צערניסן דעם פלאַנטער פֿון טעג.
ניט געקוקט, וואָס איין הון קאָן פֿאַרשטעלן
די ברייט פֿונעם גאַנצן וועג.

ניט געקוקט, וואָס שטויב פֿון קדמונים
אויסגעשטעפט פֿון אייזלשן טראַט,
ווייזט, אַז אין גאַנג פֿון יאָרן
זיך גאַרניט געביטן האַט.

אַז מיט אַלע רעשן און רעדער,
איז מען אַלץ נאָך דער זעלבער, וואָס
געפֿינט אין גראַזן די מידות
און אין קליינע שייבלעך די מאַס,

צו שטיין ביי אַ פֿלויט און גלאַנצן
מיט אַ שמייכל פֿון ליד דערהעלט.
שרייבן דער וועלט ראַמאַנסן —
ליכטיק זאָל ווערן דער וועלט.

ב.

צוריק צו דער שמאלער סטעזשקע,
ווי פֿאַרגליווערט געבליבן די צייט.
מיט וועלכן האַפֿט זיך פֿאַרמעסטן
אַז אַן האַפֿט דאָ יעדער פֿאַרבייט?

דורך וועלכע בערג און וואַדיס
צעטרייבן דעם קליינעם פֿרוו,
צו פֿאַראַנקערן עולם־הבאס
אין די בענקשאַפֿטן פֿון אַ גוף?

צו באַגנוגענען זיך מיט אַ רגע,
וואָס נעמט ווונדער און וועלט אַרום,
אַ דערפֿל פֿון גאַלד גיין אַנטקעגן
ווען ס'ענדיקט זיך דער וועג פֿון זון,

און אין פֿרייד פֿון אַליין־זיך־געפֿינען
— ווען שאַטנס און סקאַלעס בלויז —
צו שטיין מיט אַ קאַפּ אין הימל,
אין לאַץ — אַ גלילער רויז.

צ פ ו ר י

גייט אַ מיידל צו דעם קוואַל פֿון צפּורי —
רעדן אַלע זקנות לשון־הרע.
און די זקנים, זויגנדיק נאַרגילעס,
זשמורען קליינע אויגן פֿון רכילות.

זשמורען קליינע אויגן זקנים,
פֿאַר די טירן, אינעם סוד פֿון שכנים:
גייט אַ מיידל מיט אַ קרוג צו קוואַלן,
צווישן קוסטעס גאַלד זי ווערט פֿאַרפֿאַלן.

קעמט מען בערד און ווינקט זיך קלוגע איבער,
לאַזט מען קליינעם זיפֿץ אַרויס בציבור.
הדרת־פּנימדיקע, שיפורע פֿון שקיעה
און פֿון בערג, וואָס טוען אין איר קניען.

און דאָס מיידל מיט די האַר צעלאַזטע
לויפֿט מיט בלוטן אין איר לייב צעשפּראַצטע,
לויפֿט מיט פֿולע הימלען צווישן אַרעמס
צו די קוואַלן זוניקע צפּוריס.

ס ח נ ה *

א. דער קאמאנדיר

קליינער מיצרישער קאמאנדיר,
פֿאַראייביקטער אין שטויב פֿון היעראַגליפֿן —
קום זע ווי דינע אייביקייטן טריפֿן
אַ בלאַע רגע ליד אַרײַן אין מיר.

קום זע ווי ס'האַט אַ זוניקער באַריר
אַן אַזערע מיט מענטשן אויסגעשליפֿן,
ווי פֿישלעך אמתע פֿאַרבײַטן דינע מיפֿן
און וואַרע וואַר — דיין וועלט פֿון איזיס און אַזיר.

און — לאַך פֿון זיך אַליין. פֿון ווערט און וואַג
פֿון דינע רײטוועגן און פּאַפּירוסן.
זע ווי אַן אַזערע זיך וויגט אין זון און בליט או בלויט,

ווי מענטשן פֿאַרביקע זיך טומלען פֿריי צופֿוסנס
דעם באַרג גלבוּע אין אַ יונגן טאַג —
ס'איז פרעה טויט! הוי, אַלע פרעהס זענען טויט!

---

* אַזערע, צופֿוסנס די גלבוּע־בערג.

קיין סחנה קום איך אַפּצאַלן דעם חוב
פֿון אורארוזיידן מיינעם קעניג שאול,
וואָס האָט אַ מאָל, אין מלכותדיקסטע שעהען,
זיך דאָ אַ רגע פֿון התבודדות געקויפֿט.

און — שולדיק ער געבליבן: אויף די דנאָען
וואו פֿישלעך קומען זיך מיט זונשטראַלן צונויף,
האָט ער ניט איינגעקריצט זיין ביטול צו דעם „הויף“
פֿון קריגסלייט, מוסר-זאָגערס און גבאים,

וואָס האָבן יעדן טאָג מיט שאַטנס אים פֿאַרשטעלט,
דעם „הלל“ — שפּילן נאָר געלאַזט דורך פֿרעמדע הענט,
און אים — פֿאַרשפינט אין נעצן פֿון שגעון.

קום איך היינט אַפּצאַלן דעם חוב. און גאַנץ,
אַן מורא, גיב אַוועק איך אַליץ
פֿאַר אַ פֿאַר אייביקייטן פֿון אַ טאָג אַ בלאַען.

אין שכנות מיט דער בעלת אוב.
זי קוקט ארויס דורך אַ פֿאַרשפינטן שיבל,
זעט ווי עס טוט מיין ייִדיש וואָרט פֿאַרשרייבן
אין בלאַער אַזערע פֿון סחנה זיין „כי טוב“

ווי מיט די יונגע אַדערן פֿון סטראָף,
ווי ס'ציטערט זון און גרינט מיט גראַז און זיידן,
טו איך די קנייטשן פֿון איר באַק צעטרייבן
און גאַל און ביזע וואָרעניש פֿון סוף.

שמיכלט די בעלת אוב. און איך,
וואָס וואָרעם זיך די גאַנצע צייט אָן בילד פֿון זיידן,
זע איצט דעם „זעער“, הער פֿאַרגאַפֿט אים ריידן

פֿון וויסער באַרד אַרויס. דאָס מיינט ער מיך.
דאָס מיינט ער אַלע וואָס אין האַרץ פֿון וועלטן
האַבן דעם שאַטן אָפּגעמעקט, מיט ליכט פֿאַרשטעלט אים.

מגידו

א. פֿערד

דער יום־הדין נאָך ווייט. דערווייל
דאָ פֿעלד־פֿערדלעך אויף שטיינער פֿון מגידו.
דערווייל קאָן מען דאָ אַפֿרוען דעם פֿוס דעם מידן
אַן אַ צעפלאַצטן זשאַלוב, אַנגעצייכנט מיט אַ פֿייל.

דערווייל קאָן מען זיך האַלדזן מיט אַ זייל,
וואָס חוץ די שטופלען גאַרניט אים געבליבן.
מיינען: אַ גאַנצע וועלט אויף אים פֿאַרשריבן,
און איצט האַלט מען אין האַנט זי — מייל נאָך מייל.

דערמאָנען זיך אַן מלך שלמה, וואָס
האַט דאָ זיין אייביקייט געשמידט צווישן די זיילן.
צען טויזנט פֿערד געהאַט צו איר צו אַנילן,
(פֿלינקייט פֿון פֿערד געווען פֿון אייביקייט די מאָס).

און שמייכלען: מ'האַט מער גאַרניט וואָס צו שמידן.
אַפֿילו ניט איין פֿאַדקעווע געבליבן אין מגידו.

תחתומס האט די פֿיילן־שיסער ניט געשיקט. געפֿאלן
איז שטאט אונטער די קלעפ פֿון די חבירו.
געמוזט האט שלמה זיינע פֿערד פֿארלירן
און זיינע שטאלן און זיין גאנצן הארעם.

געמוזט האט פֿאדעם בלינדערהייט מיך פֿירן
פֿון די פנענים אָן, דורך פרעהן,
ביז סדום און גוג־מגוג — פדי נאָך אלעם
זאל איך, אין ברילן אָנגעטאָן, אויף אַ פאפירל

אויסרעכענען דעם מוסר־השכל פֿון
צען טויזנט יאר זיך דרייען אונטער זון:
פֿארברענטע חורבֿות, קראפֿעווע און שטיינער.

געמוזט מגידו זיין אַ בוך, אַז איך — דער ליינער —
זאל אויך מיין מוסר־השכל וואַרפֿן אויפֿן ווינט
און שטיין און גאפֿן אויף אַ טאָג וואָס גרינט.

ג. די אורבאָבע

מיין אורבאָבע פֿון מגידו לעבט. זי האָט
פֿון אירע אונטערערדן מיר געשיקט אַ זעקל,
איך זאָל אין אים איר אייביקייט אַנטפלעקן,
ווען איך וועל זוכן אייביקייט: אַ טאָפּ

פֿון בראַנדז מיט אַ צעפלאַצטן דעקל,
שפינדלען פֿון העלפֿאַנטביין פֿאַרשריבענע מיט סוד.
פֿיסבענדער צו באַצירן יונג איר טראַט,
ווען קומען וועט משיח זי פֿון שלאָף דערוועקן,

און אוירינגלעך, ווי גראַנאַט-עפל. זאָל
איר יעדער נאַכקוקן ווען זי וועט זיך ווייזן
מלכותדיק איבערן מגידוער טאַל.

די גאַנצע שטאַט וועט זי דעמאָלט באַשפּיזן
פֿון טעפל אירן. און איר שפינדל דין
איינשפינען ווידער וועט די וועלט אין גרין.

פֿיטעס

פֿול די גאָס מיט ריח פֿון טאַבאָן* :
„פֿיטעס“ וואַקסן און אין זיי די זון.

— זויגן זקנים איין זיך אין די פֿיטעס —
פֿילן טויזנט טעמים פֿון מתיקות.

— פֿיער אונטערן טאַבאָן זיך צינגלט —
ווידער וועלט מיט זון אַרומגערינגלט.

ווידער שטיבער, ווידער ווייסע גאַסן,
ווידער פֿיטעס גאַלדענע אויף טאַצן.

...און פֿון זקנימדיקן מידן הויקער
שיילן אָפּ זיך יאַרן. ויהי בוקר...

---

* אַראַבישער באַקאוויזן

אין אַ נײַ דאַרף

שטיבער רינגלען מײַך אַרום
מיט גריליץ פֿון פּאַפּוגײַען.
ווען כװאַלט נײַט האָבן די ייִדישע גאַס אין זײַך
וואַלט אײַך קלערן פֿון אַלי־באַבאַ.

זקנים הויערן בײַ שוואַרצן טאַבון
און באַקן אויס גאַלדענע פּײַטעס.
ווען כװאַלט נײַט האָבן מײַן טאַטן אין זײַך —
וואַלט אײַך זײַך נײַט בוקן צו זײַער האַנט.

פֿרויען אויף שוועלן. באַלאַדענע
מיט אוירינגלעך און קמעות.
ווען כװאַלט נײַט זען אַ שטערנטיכל אין זײַער אויג —
וואַלט אײַך לײַב האָבן בלויו זײַך אַליין.

צו אַ דערוויש אין באר-שבע

א.

דו רופסט אַרויס איין שלאַנג,
און נאָך אַ שלאַנג,
אויף אונטערצוהאַלטן דעם הימל —
נאָר די שלענג פֿאַלן ווידער
צוריק אין קויש.

אַלע ווונדער־קייטעכצער
מיט וועלכע דו האַסט געפרוווט
פֿאַרריכטן די וועלט —
אויסגעוועפט.
אַפֿילו דער בורגוס וואָס אויף דיר —
כולו לאָך.

און אַפֿילו די קעמלען וואָס קומען צום יריד —
שווינגן.
אויך אין זייערע הויקערס
פֿאַרגליווערט
דיין צייט.

ב.

דין כפיה * וואס פלעגט אַ מאָל צודעקן די גאַנצע שטאַט,
קאָן קוים אַרומנעמען דעם יריד פֿון פֿערד
איין מאָל אין דער וואַך.

גאַסן

זענען קיין מאָל אַזוי לאַנג ניט געווען
ווי איצט,
ווען דו האַסט ניט מער אויף זיי
וואָס צו טאָן.

קיין מאָל ניט אַזוי גרויס דער מידבר
ווי דער,
וואָס שפּאַרט צו דיר אַרויס
פֿון יעדער פֿאַרמאַכטער טיר.

---

* כפיה — אראבישער קאפֿצודעק

ג.

און אז דו רופסט צו דיין מידבר־גאט
קומט ער ניט.
די ריזן פֿון דיין טויזנט־און־אייין־נאָכט
האַבן פֿאַרגעסן דעם וועג.
אַלע פֿייער־פֿייגל
האַבן פֿאַרוואַרפֿן זייערע פֿליגל
און זענען אויסגעגאַנגען.
ניטאָ קיין שניטער
אין דער גרויסער ווייסער שטאַט.
ניטאָ קיין טויזנט־און־אייין־נאָכט
ספּידן אין דיין בלוט,
וואָס ווערט אַלט.

ד.

ווייסע שטאַט.
אַזוי ווייס, אז מ'זעט ניט מער דיין שאַטן.
אַלע ברינעמער,
וואָס האָבן איר אַ נאַמען געגעבן — אויסגעטריקנט.
ווי וועסטו איצט אַנטרינקען די שטערן
זיי זאָלן ניט אויסגיין?
ווי וועסטו אַפקילן די קלאַנגען פֿון דיין פֿלייט,
זיי זאָלן ניט פֿאַרברענט ווערן
אין מידבר?
?

צו סוצקעווערן

גוט איז צו טרעפֿן אין מידבר די אַאזיס פֿון סוצקעווערן.
אויסשטרעקן ברייט זיך אין שאַטן פֿון אירע לילאָוע בלעטער.
פֿילן די פֿרישקייט וואָס פֿערלט אַראָפּ פֿון די הימלען.
און זיין אַ פֿאַרפֿישוּפֿטער שותף צו וואָרט אין געקלעטער,
צו קלאַנגען אין זילבערנעם פֿלי, צו שיפורע הימנען.

און ליגן אַזוי מיט די ליכטן וואָס דרינגען
אַרונטער די לעדלעך פֿון אויגן. מיט קוואַלן.
פֿאַרוויגט זיין אין בלאַען געשליף פֿון וואַקאַלן.
אין שאַרכן פֿון גראַז. אינעם שטילן געצינגל
פֿו וויירויד־אין־וויינסן־געצעלט, פֿון בלומען און פֿאַוועס.
אַ! ס'איז נאָך אַלץ דאָ אַן אַרט וווּ מ'קאָן ווערן יינגער,
ווּ מ'קאָן ווערן איינס מיט דער גרויסער התגלות:
מידבר. אַ געהאַלדזטע מיט זונען — די אַאזיס.

אַראַבעסק

קום מיט מיר
אין מיין גאָס
ווי די וועראַנדע בלאָ,
ווי די וואַזאַנעס מיט מיענטע
פֿאַרשטעלן שטיפֿנדיקע אויגן פֿון ווונדערלאַנד.
קוק ניט אויף קעץ וואָס שטוינען דרך אָן,
טראַכט ניט וועגן דער קליאַמקע וואָס זון האָט פֿאַרביטן אויף גאַלד —
קלאַפּ אָן. זיי דער גאַסט
פֿון אַ סך שאַרנדיקע, לויפֿנדיקע טריט.
גיי אַרײַן. זיי דער מלך פֿון אויסגעפֿלאַסטערטן
קילן הויף, פֿון שפּרינגברונעם,
פֿון ציטערדיקן ריח פֿון העל*.
לאַז זיך אַנשיכורן פֿונעם העל,
פֿון די בשמים־פּושקעס,
פֿונעם גרינעם ליכט וואָס טריפֿט אַראָפּ
דורך די דאַכשיבלעך.
טרינק אויס דעם וויסן שמייכל פֿון ציינער
און ווונדער זיך
וואָס דאָס פּיסקל פֿון נאַרגילע איז ווייס ווי זיי.
פֿרעג ניט, ווי די שטיפֿנדיקע אויגן פֿון ווונדערלאַנד —
זיי שלינגען דרך איצט איין פֿון הינטער יעדן שפּאַלט.
פֿרעג ניט ווי ס'ווינט אַלי באַבאַ.
גיי אַרײַן.

---

* אַ מיזרח־געוירץ

ירוחם

פֿאַרהאַקטע לאָדן אין ירוחם. עמעץ דאָ, וואָס האַלט
די וועלט צונויף זי זאָל זיך ניט צעפֿאַלן,
עמעץ וואָס לאָזט די טירן ניט צעפֿראַלן
מען זאָל ניט בלייבן בלויז מיט שטויב אין האַנט.

עמעץ דאָ, וואָס שפינט פֿון ראַנד צו ראַנד
אַ פּאַנצער אויס קעגן דעם ים פֿון שטראַלן,
מיט פֿלינקע פֿינגער נעמט אַרונטער אַלע —
מען זאָל פֿון צו פֿיל ליכט ניט ווערן אַלט.

און עמעץ דאָ, וואָס טראַגט אין זיך דעם פּחד,
ס'זאָל זיך ניט אַפּרייסן דער פּאַנצער מיט אַ מאַל,
איינוואַרפֿן אַלע ווענט און אויף אַ קול
זיך איבער אַלץ, וואָס איז געווען, צעלאַכן.

נגב

א.

מאך אויף די טאוולען פֿון נגב.
פֿאַרשרייב די סטעזשקעס וואָס זענען דאָרט אויסגעגאַנגען,
די הימלען וואָס זענען שטיין געבליבן.

בייג אָן דיין פנים צו די שטיינער,
און צייל אויף די פֿוסטריט, וואָס זון און ווינט
האַבן דאָרט איבערגעלאָזט.

מאָרגן וועט אַלץ זיין אַנדערש
און דו וועסט מוזן אָנהייבן
פֿון דאָס ניי.

ב.

ווערטער וואָס דאַרפֿן אַרומנעמען דעם נגב.
מ'קאָן ניט אַרומנעמען דעם נגב מיט ווערטער.
מ'קאָן אַפֿילו ניט אַרומנעמען איין שטיין.
און דאָ אַזוי פֿיל שטיינער אין נגב.
אַזוי פֿיל גאַט.

ג.

געבוירענע נאָכן מבול —
וואָס נאָך איז אונדז געבליבן צו זען
חוץ די איינגעפֿאלענע פֿעסטונגען,
חוץ די קעמלען פֿאַרגליווערטע אין גאַנג,
רויטע שטויבן פֿון דורות,
בעקנס אָן וואַסער,
פֿייגל וואָס פֿאַלן אַראָפּ
פֿון דער זון,
בלייבן הענגען פֿאַרברענטע
אין מיטן פֿלי.

ד.

אַלץ וואָס איז גראַז געווען,
וואָס איז בוים געווען —
פֿאַרברענט.

וואָס האָט אַ נאָמען געהאַט,
וואָס האָט אַ פנים געהאַט —
פֿאַרברענט.

און אויך אונדזערע ליפּן,
און די צונג וואָס האָט געקאַנט שטאַמלען אַ וואָרט,
דאָס וואָרט אַליין —
פֿאַרברענט.

ה.

אויג אין עבדת —
כ'וויל דיר צוגעבן מיין טרער,
דו זאלסט גרעסער ווערן,
קאָנען אַרײַן נעמען מער הימל
מער וואַרעמקײט,
אויך פֿאַרן פֿויגל וואָס קרײַזט
אויך פֿאַר מיר.

ו.

לאַז אָפּ די זײַלן פֿון קופּער,
לאַז אָפּ.
דו וועסט זײַ סײַ ווי ניט קאָנען אומוואַרפֿן —
לאַז אָפּ.
לאַז זײַ ווייטער אונטערשפּאַרן דעם הימל
וואָס איז קופּער ווי זײַ.
קריץ ניט אין זײַ אײַן דײַן נאַמען —
דער ווינט וועט אים אָפּמעקן
סײַ ווי.

ז.

וואַדי צין.
ווייסער פֿון העלפֿאַנטביין.
ניט קיין וואַסערן האָבן דײַך אָפּגעוואַשן.
נאָר די שרעק.
נאָר די לִבְנָה בײַ נאַכט.

ח.

גלעקער אין עבדת
רוֹפֵן ניט מער צונויף שטויבן,
שטעלן ניט מער אַרויס רייטער אויף שפיץ בערג.

נבֿטים וואַרפֿן ניט מער איבער
דאָס גאַלד אין די קאַסטענעס,

קלינגען ניט מעסערס
אין אונטערגייענדיקער זון.

פֿרויען אין שוואַרץ
קומען ניט מער אַנטקעגן.

ט.

באַהאַלט מיך אויס אין ירוחם.
זע די סקאַלעס וואָס רינגלען מיך אַרום,
זע די הימלען וואָס פֿאַלן אויף מיר אַראָפּ ווי שטויב,
זע די זון — טונקל פֿון צו פֿיל ליכט —
ווי זי נישטערט צו מיר אַ וועג
מיך אַרײַן צו נעמען,
מיך אויסצוזײַגן,
מיט אירע טויזנט פֿינגער
מיט איר פנים פֿון סדום.

תפילה

צו קוואַלן אונטערערדישע טראַג איך מיין תפילה: לאַז
ניט פֿאַרברענט ווערן די שטיבער פֿאַר דער צייט. לאַז פֿילן
אויף ליפן ווידער טעם פֿון בלום און בלאַט. צעשפיל אין
די אַדערן דאָס געזאַנג פֿון פֿייגל. וואָס
איז דען ליכטיקער אין אויגן ווי אַ טאָול גראַז,
וואָס שטויב טוט ניט פֿאַרדעקן? תפילה
צו קינדער אויפֿן גראַז... צעלאַז
די וואַסערן. צעברעך די פענטעס.
אין וועלכע דו האָסט זיי פֿאַרשפּאַרט. צענעם
די סקאַלעס. אויך מיין וואָרט פֿאַרברענט איז
פֿון צו פֿיל וואַנדערן אין מידבר. גענען
און קום אַרויף. קוואַל. אַטעם. ווי אין
דעם מידבר, אַזוי אויך אין מיין וואָרט. כִּטו קניען.

היזקעס אין מידבר

היזקעס אין מידבר —
ווי האָב איך אייך אַלע געלאָזט אַרויסגיין
פֿון מיין טאַרבע
ווייסע און פֿאַרכטיקע —
אַז אַפֿילו קיין וואַסער האָב איך פֿאַר אייך
ניט צוגעגרייט?

ווי אייך געקאַנט אַרויסשטעלן אין ווינט
און אַפֿילו קיין איין גראָז אייך ניט מיטגעגעבן
אויף אייך צוצודעקן?

הימלען וואָס ליגן אויף אייך
זענען גלאָז וואָס די זון וועט באַלד צעברעכן
אויף אייער קאַפּ.

וואָס וועט איר טאָן
אין אַ ים פֿון צעבראַכענעם גלאָז?

אַגאַוועס *

אַגאַוועס אין מידבר —
גרינער כתבֿ צו דער אייביקייט,
ערשטער אַנזאַג פֿון אַ וואַלד.

מיר וועלן נאָך אַ מאָל דאָ
אַרומבלאַנדזשען פֿון שאַטן צו שאַטן,
זוכן אַ פֿאַדעם פֿון אַ שטראַל.

מיר וועלן נאָך אַ מאָל דאָ
אויפֿקלייבן שטערן,
זיי אַנטאָן אויף אונדזער געוואַנט.

קליינע,

ווי אַגאַוועס אין מידבר —
וועלן מיר נאָך אַרויסוואַקסן,
זיך פֿאַרמעסטן
מיט דער גאַרער וועלט.

---

* אַגאַוועס — מידבר־געוויקס

ע י ג ו ל

לייגן מיר אָפּ שטערן. לייגן אָפּ גאַנצע עמערס.
גוט צו וויסן, אָו יעדער שטיין וואָס מיר וועקן אויף
וועט האָבן אַ האַפֿט.

אָו יעדע שטוב וואָס מיר האַלדזן אַרום,
יעדער גאַרן וואָס מיר לאַשטשען אויס,
זענען איינגעוואַרצלט
אין אונדזערע הענט.

מעגן זיי חלומען פֿון לאַנדאַנס, פאַרזון —
ווייטער פֿון כעלעמער עיגול
וועלן זיי ניט דערגיין.

★

ניט איר אַליין בויט אויס הייזער.
ניט איר אַליין פֿלאַסטערט אויס אייביקייט.
מיין וואָרט איז אַ שותף צו אייך.
מיין חלום איז אַ שותף צו אייך.

אויך מיין שפראַך וועט האָבן אַ חלק
אין דער זון וואָס איר צינדט אָן.
אין די ווינדלען וואָס איר הענגט אויס.
ביימער, גראַזן, בלומען
וועלן גיין געאַרעמט
אויך מיט מיר.

יום-טוב

יום-טוב פֿון אויפֿקלייבן פֿרוכטן. נאָכגיין דעם וואָגן,
וואָס מיט כאַטעס און שטערן און זון ביז צו ברעגעס באַלאַדן.
צופֿיפֿן שטיל זיך. גאַרניט איצט דאָ וואָס צו זאָגן.
ווייל צייט נאָך גענוג און מ'דאַרף דאָך ניט קיינעם דעריאָגן.

גאַרניט פֿאַרזשאַווערט און אַלט. אָנגעטאָן אַלע אין שמיכל,
ווי ס'האַט אויפֿגעכאַפט זיי דאָס אויג און באַזילבערט דער שכל
פֿון ערשטן טאָג אָן. ניט געטריבן צו הייכן,
ווייל גוט אונדז אַזוי און מען דאַרף דאָך ניט קיינעם דערגרייכן.

קליינע און גוטע און שטילע. אַלע אין איינעם
מיט זייערע שוועלן אין מאַך. מיט זייערע דעכער און פֿליינען,
געצייטיקטע אַלע אין האַרץ, אַלע פֿרוכטן פֿון היימען.
און זיי אונדז גענוג. און מען דאַרף דאָך ניט נאָכליפֿן קיינעם.

און אַז יאָרן לאַנגע אַוועק פֿון זינט ס'האַט אַ יונגל
אין ליכטיקע נעכט אויפֿגעסיליעט רינגל נאָך רינגל
פֿון אַ פֿאַרפֿישוֹפֿטער קייט, נאָר געקאַנט ניט דערוינגען
די שפֿע אין זיך — צי דאַרף מען דען עפעס דערוינגען?

יום-טוב פֿון אויפֿקלייבן פֿרוכטן. פֿול דער זכרון
מיט לידער וואָס מ'דאַרף נאָך אַרויפֿלייגן, קלאַנגען און ספֿרים;
קוקן אַרום זיך און זען: מען האָט גאַרניט פֿאַרלאָרן.
זאַל זשע פֿאַרן זיך וואָגן... צי מוז מען דען וועלן דערפֿאַרן?

שטיבער

שטיבער מיניע —
נאך אלץ וויסע, ציכטיקע,
מיט א סך גראַז אין די שויבן.

סטעזשקעס לויפֿן צו זיי נאך אלץ
יונג,
מיט א סך באַרוועסע פֿיס
פֿון קינדער.

פֿירענגלעך האַבן נאך אלץ
שמייכלען.

און אויך דעכער — רויט.
און אויך קליאַמקעס פֿון טירן —
גאַלד.

דער פֿאָדעם

די נאָקעטקייט פֿון דער ערד, אָפּגעשפּיגלט אין דער נאָקעטקייט פֿון אונדזער בלוט, האָט וואָגיקער געמאַכט יעדן שטיין, נענטער געמאַכט דאָס גראָז, האָט אָנגעצונדן אין אונדז דאָס ליכט פֿון אַ ווייסער כאַטע, צונויפֿגעזעצט אונדז אַלע אַרום אַ שטערן אין שויב.

טיפֿע געווען די וואָרצלען פֿון אַן אַרעמען טיש באַקרוינט מיט שוואַרץ ברויט מיט טשערעפענע שיסלען זויערמילך. די צינערנע גאָפל-לעפֿל האָבן אויסגעקלאַפט דעם ניגון פֿון אַ היים ; בלאַע שאַטנס האָבן שווערער געמאַכט די הענט, און אַ מיד אויג האָט דאָס אַלץ געקאָנט אַרומנעמען.

איז מען געשלאָפֿן מיט אַ נידעריקער וואַנט צוקאָפּנס. נידעריק געווען די שוועל וואָס האָט אַרויסגעפֿירט צום האַריזאָנט. פֿון איין אָפֿענער טיר צו דער צווייטער האָט זיך געצויגן אַ פֿאָדעם וואָס איז געווען שטאַרק. קיינער האָט אים איבעררייסן ניט געקאָנט.

צו די ניי געקומענע

כ'פארשטיי ניט
דאָס וואָס איר רעדט צו מיר.
אַלץ איינס.
כ'וועל קיין שטיין אייך ניט ברענגען שטאַט ברויט.
כ'נעם צונויף אַלע זונען אין אויגן
זיי זאָלן אַנטקעגן גיין אייערע זונען.
אויף מיינע דלאַניעס זעץ איך אויס לענדער און ימען
יאָרן און טעג.
אַלץ וואָס כ'האַב געהאַט און איך האָב.
זיי שמייכלען,
זיי טרעפן זיך צונויף מיט אייערע
אין מיטן וועג.

ג א ר ן

דא אַזוי פֿיל ליד אין יעדן גאַרן:
נעם צונױף אַ פֿולע זשמעניע זון,
קלעפּ זי אָן אויף שפּאַגל נייע שױבן
און די גאַסן ווערן ליכטיקער אַרום.

דא אַזוי פֿיל ליד אין יעדן גאַרן.
אױפֿן העכסטן שפּילט די פֿלייט אַליין.
און דו דאַרפֿסט בלוין צולייגן דיין אויער
אויף צו װיסן װי די װעלט איז קליין.

✱

די נייע שטיבער
האַבן דיין־דינע פֿידלען אויף די ווענט.
זיי שפּילן דיר צו ווען דו גייסט אין זיי אַרײַן.

ביים ברעג פֿון טיש —
דאָס ברויט װאָס װאַרט אויף דיר
פֿון סאַמע בראשית אָן.

דורך דער שױב
שיקט די זון אַרײַן שטראַלן
צו זען
װי דו ביסט גרעסער געװאָרן
מיט אַ קאַפּ.

גראָזן

א.

שפראַצן גראָזן אַרויס בני נאַכט
פֿאַרפֿלייצן גאַס און גאַרן.
גראָזן פֿון בענקשאַפֿט, גראָזן פֿון היים —
גראָזן פֿון מיין זכרון.

ווי חסידים אין לבנהשער שיין,
ווען עס וואַקסן לייטערס צום הימל.
גראָזן אין דבֿקות, גראָזן אין טאַנץ —
ווייס־זאַקיקע גראָזן דינע.

גראָזן פֿון זילבער, גראָזן פֿון זינד,
נאַכט פֿאַר דער נאַכט פֿאַרשטעלן,
טוען פֿאַרשפינען די נייע שטאַט
וואָס אַנרופֿן וועל איך כעלעם.

ב.

אונדזער בלאַער שטיין פֿון חכמה
קומט נאָך אלץ פֿון אַ פֿאַרכישוּפֿטן ברונעם,
ווי זיידעס וויס־זאַקיקע פרעפלען,
ווי ציגן דרייען זיך אַרום
מיט פֿאַרריסענע קעפּ,
ווי אַ קליינע קינדערישע האַנט
פֿאַרשרייבט אויף אַ פֿאַרנאַכטיקן הימל
אַן ערשט ליד.

פאלקס מאַטיוו

כאַטעס טוען אָן אויף זיך גאַרנס.
אויך צו גאַרנס וועל איך זיין געניט.
אין נייעם סקריפּ פֿון קאַראַמיסל
וועט ציטערן דאָס אַלטע ליד.

אין נייעם סקריפּ פֿון קאַראַמיסל
וועט דאָס וואַסער זיין קלאַר ווי אַ מאַל.
שטערן וועלן זיך גיסן,
און ניט זיין ווער פֿאַרלעשן ס'זאַל.

איבער טרעפּ וועל איך דאָס מאַל פֿליען
מיט עמעס אַרויף אַראָפּ.
ווער זאַגט אַז שווער זענען עמעס
ווען פֿון כעלעם איז פֿול דער קאַפּ?

פֿון כעלעם דער גאַרטל און קאַפּטן
פֿון כעלעם די שטיוול אויך.
און אַ בלאַע לבנה פֿון כעלעם
טוט בליען אין דער סאַמע הויך.

עלעגיע צו ביימער

ביימער — ניטאָ.

ביימער וואָס איך האָב אַזוי ליב געהאַט.

וואָס איך האָב זיי געפֿילט אַרויסוואַקסן פֿון מיר,

צונויפֿוואַקסן מיט מיר,

וואָס מיט זייערע צווייגן האָבן זיי מיר אַראָפּגענידערט

די לבנה.

ביימער אין וועלכע איך האָב אינגעפֿלאַכטן מיינע לידער.

די ערשטע — שיפורע פֿון שטערן,

די שפעטערע — שיפורע פֿון זיך אַליין.

דאָרט זענען געווען מיינע וועווריקעס,

מיינע פֿלאַטערלעך,

מיינע חלומות אויפֿגעשריבענע מיט אַ בלאַען כתבֿ.

ניט איין מאָל ליגנדיק אונטער אַ בוים

בין איך אַוועקגעשוומען העט מיט די הימלען

און גאַרניט געווען אין מיר חוץ הימל און בוים.

ביימער בליענדיקע,

ביימער מיט ווייסע כאַטעס אונטערן אַרעם.

יעדער בוים מיט זיין כאַטע.

יעדע כאַטע

צוגעטוליעט צו אַ גרינעם שויס.

שטערן

קום לאַמיר זיך אַראָפּלאָזן צו דער קילקייט פֿון שטויב.
אָוונט, ווען שטערן זוכן זיך אַ בעסט.
פֿאַר טאָג, ווען מיר באַגלייטן די שטערן אַהיים.
זאַל זיך אונדז דוכטן אַז מיר וואַרעמען זיי אָן.
עמעץ מוז דאָך פֿילן אַז שטערן,
ווי באַנט זיי זאַלן ניט זיין,
ווי גרויס און גריין זיי זאַלן ניט גלאַנצן,
זוכן דאָך אויך אַ קליינע אומזיכערע האַנט
וואָס זאַל זיי אויפֿקלייבן,
וואָס זאַל זיי אויסגלייכן די קנייטשן,
און אַנוואַרעמען
כאַטש מיט אַ גלעט
כאַטש מיט אַ קליין וואַרט.

שטיינער

שטיינער דאָ די זעלבע:
קריגן זיך פֿאַר נאַכט אַרום
צי וועלן ליגן עמעצן צוקאַפּנס.
נאָר ס'וואַקסן מער קיין לייטערס ניט
פֿון זיי צום הימל.
אפֿשר גאָר דער גייער מיד —
ניט ראוי צו אַ לייטער.
אפֿשר מלאכים גאָר —
באַהאַלטן זיך אין חומש,
ווייל אין הימל
קאַלט?

קיסריה*

פאר רות און ארני שטיין

א.

הורדוס האט דאָס פֿאַרשטאַנען. ער האָט שטיין נאָך שטיין
צונויפֿגעטראָגן פֿאַר אַ שטאַט פֿון כּוואַליעס און פֿון ווּנדער.
ער האָט אַ שטיקל וועלט מיט מאַרמאָר אָפּגעזונדערט,
מיט זון באַגאַסן, אַז ס'זאָל זיין אַ היים

פֿאַר אים, פֿאַר די סירענקעס זיינע און פֿאַר הונדערט
דורות, וואָס וועלן פּונקט ווי ער פֿאַרשטיין
דעם סוד פֿון צווישן וועלטן זיין אַליין
מיט בלוז די כּוואַליעס, די סירענקעס, מיט דער זון דאָרט

וואָס מיניעט זיך אין פּורפור, ציטערט
אַ טאַגע אויף דיר אויס און גיט דיר
דאָס וואָס די אויגן זעען וואָס דער מוח גלוסט,

אַ צווישן זאַמד און כּוואַליע דאָ אַ רגע
ווען וועלטן זענען צו דיר עולה־רגל —
...דאָס אַלץ האָט אַבער בייבאַרס ניט געוווּסט.

---

* הורדוס האָט די שטאַט אויפגעבויט, בייבאַרס — חרוב געמאַכט.

ב.

דער ים־שוים גליט. אין יעדן טראָפּן שוים
פּישׂוֹפֿט אַ לאַכנדיקע אַפֿראַדיטע.
ניט ער, זי האָט אין הענט די שליטה
אויף די חלומות זינע, אויף זיין קרוין.

פֿאַר איר האָט ער זיין הימאַרט אויסגעביטן
און שנאה איינגעהאַנדלט זיך, שטאַט לויין.
וואָס זענען אַבער חשמונאים, און וואָס רויס,
קעגן דעם גאַלד וואָס בליט אויף אירע ליפּן,

קעגן די אייביקייטן פֿון איר גנאָד?
קיסריה — בלויז אַ נאַמען. ס'איז די שטאַט,
וואָס ער האָט אויפֿגעבויט בני זיך אין ברוסט

אַ פֿוסבענעקלע צו אַפֿראַדיטעס שמייכל.
מיט אים טוט ער די גאַנצע וועלט דערגרייכן —
...דאָס אַלץ האָט אַבער בניבאַרס ניט געוואָסט.

ג.

א בלאַע שטאַט. * Per Aspera ad Astra
טראַגט זי איר גורל אינגעפֿלאַכטן אין די ווענט.
אויב ס'האַט אַפֿילו זי די צייט פֿאַרברענט,
אויב חורבות דאַרט — וווּ גאַלד געווען געפֿלאַסטערט,

אויב ס'האַט דער מיַדבר־שטורעם איר אַלבאַסטער
מיט שטופלען און מיט קעמל־טריט געשענדט —
זי שטייט נאָך אַלץ ביים ברעג פֿון ים און קעמט
די כוואַליעס אירע יעדן טאַג, פֿאַרחתמעט

איר גורל אין די שטיינער. זאַלן
זיי שטום, פֿאַר איר, די אייביקייט צעמאַלן.
זאַל אויך די אייביקייט אַ מאַל זיין פּוסט.

און ווידער וועלן בליען ווענט אויף סקאַלעס,
און אַפֿראַדיטעס וועלן ריטן אויף די כוואַליעס.
...דאָס אַלץ האַט אַבער בייבאַרס ניט געוואָסט.

---

* דורך געראַנגל — צו שטערן.

י ר ד ן

באניאס

פאן —

גאט פון פייפל,

גאט פון די גרויסע וואסערן.

פון די טרערן,

וואס האבן גרעסער געמאכט די וואסערן

אין יאר ניינצן זיבן און זעכציק —

מיין פנים קוקט ארויף הויך

צו די בערג, ווו מ'האט דיך אויסגעטראכט

און וויל דיך זען וואָר.

מיניע אויגן ווילן דיך זען וואָר.

היינט איז אַלץ וואָר :

דער שטויב, די זון און די טרערן.

לייג אויך צו מיין טרער

און פֿיר זי אַוועק

צום געזאַלצענעם ים.

נעם אַרײַן אויך מיין טרער

אין דיין פֿייפל.

צו בלאַ דער הימל,

צו קורץ מיין האַנט.

מלחמה

געווען נאכט. הייס.
דזשיפן זענען אַרומגעפֿלויגן ווי גליווערעם.
הינט האָבן געבילט.
וויי, מיינע קליינע שטיבער —
אַרויסגעקלונגען האָט מען אייך אין מיטן שליאָך,
צעפראַלט אין אייך אַלע טירן,
אַנגעלאָדן אויף אייך דעם פחד ווי אַ זאַק.
ווי זענען אַהינגעקומען מיט אַ מאָל די ווענט?
קינדער האָבן זיך געריסן צו אייערע פּאַלעס,
נאָר פּאַלעס זענען מער ניט געווען,
ווייסע ווענט ניט געווען.
דזשיפן זענען אַרומגעפֿלויגן ווי גליווערעם.
געווען נאכט. הייס.
הינט האָבן געבילט.

✱

שטילקייטן הענגען אין לופֿט ווי רויך.
שטיינער וואַרעמען זיך אין זון
צוזאַמען מיט יאַשטשערקעס און מיט ווילד גראַז.

אויסגעליידיקטע שליאָכן.
לאַנג, לאַנג הויערט אויף זיי די צייט.
פֿייגל ניטאָ. ניט קיין שאַטן פֿון כּמאַרע.

לאָדן פֿאַרריגלטע ביז בלוט.
אין די פּוסט־פּוסטע שטיבער
דרייען זיך אַרום קעץ
הונגעריקע, מיט טויט אין די אויגן.

געזאנג פון פרויען

מיר האָבן מורא פֿאַר דער נאַכט.
שאַטנס זענען קעגן אונדז אויפֿגעשטאַנען.
לֵבָנָה איז אַוועק צום שונא.
זי קוקט צו אונדז אַרויס
פֿון יענער זייט באַרג.

מיר האָבן מורא פֿאַר דער נאַכט.
אויגן פֿון קינדער זענען אין אונדזער בלוט.
פֿינגער קלאַמערן זיך אָן ווי דערנער,
שטעכן,
צערניסן דאָס האַרץ.

פנים צוגעדריקט צו דער שויב.
דאָרט וווּ ס'הייבן זיך אָן די שליאַכן,
דאָרט וווּ פחד צונויפֿגעקנוילט ווי אַ שטיין.
גרינע שטערן קייטלען זיך אַריין אין דער נאַכט —
אַהין זענען אַוועק אונדזערע מענער.

פ ח ד

— פחד —

בלויבן אליין אין אַ ווייטער שטאָט
וואָס די זון האָט אַדורכגעגליט
ביז צום לעצטן שטיין.

— פחד —

מיין שאָטן זאָל זיך ניט אַפרייסן,
מיד איבערלאָזן
נאַקעט.

— פחד —

מיין אַגשפּאַרן־זיך־אַן־אַ־טיר
זאָל פּלוצעם
ניט אינוואַרפֿן
אַלץ.

שטעט ווייסן ניט

שטעט ווייסן ניט,
שטעט ליגן אין די זיידענע קישנס.
רויכערן דעם בלאָען רויך פֿון זייערע טעג.
שטורעם דערגייט ניט צו דער טיפֿקייט פֿון זייערע שויבן.
זונפֿאַרגאַנג קנוילט ניט צונויף דעם פחד
איבער דעכער, שליאַכן, שטויב.
שטעט שפּרינגען ניט אַרויס בלייכע
מיט צעפּאַלאַשעטע האַר.
כ'האַב מורא פֿאַר די גרויסע שטיבער
ווי עס וואַכט ניט קיין נאַפֿטלאַמפּ.

★

כ'בין מיט יעדער היזקע ביים גרענעץ,
וואָס קנױלט זיך צונױף װי אַ יעזש.
דאָס האַרץ פֿונעם יעזש —
איז אױך מײַן האַרץ.

כ'בין מיט אַלע װעגן
וואָס לױפֿן אין דער לענג, אין דער ברייט,
פֿירן צו גרענעצן,
רינגלען מיך אַרום.
יעדער שטיין אױף די װעגן
איז אױך אין מיר.

מיט די יינגלעך בין איך,
די װאָס לאָדן אױף זיך אָן
שטעט און דערפֿער,
טאָלן, בערג.
און אױך מיך.

און מיט די מאַמעס —
די איינגעהילטע אין שװאַרץ,
די װאָס שטייען בײַ ברעגן,
די, װאָס יעדע טרער זייערע,
דעקט צו דעם גאַנצן ים.

ערגעץ ווו

א.

ערגעץ ווו איז אַראַפּגעפּאַלן די שרעק.
ערגעץ ווו האָט אַ כאַטע זיך אָפּגעווענדט
פֿון דער זון.
זענען טישן אויסגעגאַנגען אין קנייטשן.
קוק ניט אַרײַן אין פנים פֿון מאַמע דאָרט.
פֿרעג ניט: ווי אַלט.

ב.

כאַטעס — אַלט געוואָרענע פֿאַר דער צײַט.
כ'קום הײַנט וויינען איבער אייך
צוזאַמען מיטן ירדן.
ניט ער און ניט איך וועלן קאַנען
ווידער ווייס מאַכן אייערע ווענט.
ניט ער און ניט איך
ווידער אויסגלעטן אייערע קנייטשן.
אינגעהויקערטע דאָרט וווּ איר זיצט
און איר שוויגט —
ניט ער און ניט איך
וועלן ווידער צעשפּילן קינדער
אין אייך.
און ניט גאַלד
און ניט בלום.

לזכר קלמן בלעכאזש

דורך אַלע בלינדע שטעט
 זוך איך דעם וועג
 וואָס כ'האַב צו דיר פֿאַרלאָרן.
 אַפֿילו ווערטער ליכטן ניט,
 און יעדער שטיין קלאַפט שווער
 און טונקל
 אָפּ אין האַרץ.

מיט ריטווענגן,
 מיט הויכן בריאַזג פֿון קייטן
 לויף איך מיט.

★

שטויב דעקט אַלץ צו,
 נאָר ניט דיין קול.

פֿון אַלע זונען
 וואָס גייען אונטער רויט —
 הער איך זיך רופֿן.

ערגעץ טיף אין מידבר,
 וווּ מיין תפֿילה ענדיקט זיך —
 דו.

✱

איך האָב די שטוב אָפגעוואַשן
מיט טרערן,
נאַר זי איז ווידער ניט געוואָרן ווייס.

בלומען האָב איך אַוועקגעשטעלט
אויפֿן טיש —
זענען זיי אויסגעגאַנגען.

מיין האַרץ
האָב איך אַוועקגעלייגט אויף דער שוועל,
אויסגעקוקט.

וועגן זענען געקומען איינציקווייז,
פֿאַרשטייבט,
דו ביסט ניט געווען.

✱

ווען מ'האט דיך פֿאַרביטן אויף שטיין
האַבן בערגלעך מער ניט געטאַנצט
זענען וואַסערן ניט געגאַנגען מער אויף צוריק.
פֿעלדער האַבן איינגעצאַמט זייער אַטעם
און זיך געוואַלט אויסבאַהאַלטן,
מיר האַבן זיך געוואַלט אויסבאַהאַלטן
ניט זען דעם שטיין וואָס איז איצט געווען דו. דיין נאַמען
אויסגעקריצט מיט שוואַרצע אותיות. געוואַלט אויסברענען
שוואַרצע אותיות אויך אין זיך. ווערן שטיין.
ניט הערן דאָס כליפן וואָס גייט אין אונדז אויף,
דאָס זעגן פֿון מידקייט אין פֿיס.
טיפֿער, טיפֿער געוואַלט אַראַפֿלייגן זיך אויף דער ערד
ראַנגלען זיך מיט דער ערד.

ירדן

א.

טרערן האָבן גרעסער געמאַכט דעם ירדן
ער רינט איצט איבער די באַקן,
פֿאַרפֿלייצט שטיבער און גערטנער
שניידט אַדורך דאָס האַרץ.

יעדע נאַכט קלאַפט ער אָן
אין אונדזער חלום
לאַזט אונדז ליגן מיט אָפֿענע אויגן
צו דער וועלט.

יעדע נאַכט קלעטערן שאַטנס
איבער זיינע פלויטן.

הינטער קוסטעס פֿאַרטייעט
לוערט ער ביי טאָג
ווי אַ שלאַנג
וואָס האָט אַלע בערג איינגעשלונגען.

באַלד וועט ער איינשלינגען
אויך די זון.

ב.

דו טראַגסט אַוועק מיין פנים,
טראַגסט אַוועק דאָס גאַלד,
פֿון דער זון,
טראַגסט אַוועק זיך אליין,
וואָס כּ האָב דיך געפרוּווט
פֿאַרהאַלטן מיט אַ וואַרט.

אַן מיין פנים וועסטו זיין נאַקעטער.
נאַכט וועט דיך אַרומהילן
מיט שאַקאַלן,
שטיין וועט וויינען,
קיין איין שטערן וואָס וועט אַראָפֿפֿאַלן
וועט ניט אַנצינדן מער אין דיר
אַ ליד.

ג.

פֿון דיין בלאַקייט,
דאַרט אין די הייכן,
שטרעק אויס דיין האַנט
איבער די וואַסערן,
שטיל זיי איין.

לאַז ניט קיין סמבטיון
ווערן דעם ירדן.
האַלט איין די פֿייערן,
מעק זיי אָפֿ.

מיט די שטיבער,
מיט די קינדער אין אונדז,
טיף אין די באהעלטענישן,
הויך אויף די באַרגשפיצן,
מיר קניען צו דיר.
הער אונדז אויס.

ד.

הימלען האָבן באַהאַלטן זייערע שטערן.
איילבערטביימער — זייערע איילבערטן.
מיר גייען אין אַ לאַנד אָן שטערן.
דערנער אין אונדז.

און מיר האָבן דאָך אַלץ אויף שטערן אויסגעבעט.
שטיבער ווייסע אויסגעציערט מיט אַ פֿלייט.
געוואָלט צוקומען צו די גרויסע קוואַלן,
צו דעם האַרץ פֿון שטיין.

און מיר האָבן דאָך געהאַט אָנגעטאָן אונדזער פנים
מיט דער גאַנצער פֿרייד וואָס האָט אַרויסגעשפּראַצט
פֿון אַ גראָז
פֿון אַ בלום
פֿון אַ קליין קינד.

ה.

היזקע קליינע —
וואָס דו האַלטסט אויף דעם ירדן
ער זאל ניט אַרויס פֿון די ברעגן —
כ'קום היינט צוטוליען צו דיר מיין האַרץ,
וואָס איז אויך פֿול :
מיט פחד באַלד,
באַלד מיט האַפֿענונג,
שטיי מיט אים
אַנגעשפּאַרט אַן דיין וואַנט,
אויך אַזוי קליין,
פנים-אל-פנים מיט דער נאַכט וואָס פֿאַלט צו,
מיט די כוואַליעס וואָס רוישן.
האַב גאַרניט ניט
זיי אַנטקעגן צו שטעלן
חוץ זיך
און חוץ דיר.

מיט שווערע הענט גראָבן מיר אויף די ערד.
 מיר הערן אָפקלינגען אונדזער האַרץ אינעם רידל.
 קיין זאַמען פֿאַרזייט מען ניט ווייל עס איז נאַכט.
 מ'פֿאַרזייט ניט קיין זאַמען ביי נאַכט.

עלטער פֿון אַלע בערג אַרום,
 באַלאַדן מיט פחד פֿון קינד און ווייב,
 גראָבן מיר אויף די ערד, באַהאַלטן אין איר אונדזער פנים.
 באַהאַלטן אין איר אונדזערע מידע הענט.

צוגעשמידטע צו די אַקאַפּעס
 מיט ווייב און קינד, ווי פֿאַר טויזנט יאָר.
 די זעלבע דערנער, דאָס זעלבע שווייגן אין האַלדז.
 און נאַכט.
 מ'פֿאַרזייט ניט קיין זאַמען ביי נאַכט.

וועגן

כ'מעסט אויס וועגן, פֿיל ווי זיי טוען וויי.
וועג אָפּ ווערטער. ניט זיי וועלן איינשטילן דעם ירדן.
צו פֿיל בריקן אויפֿגעריסענע אין האַרץ
און דער ירדן טיף — טרערן קאַנען ניט אַריבערפֿירן
דעם תהום. הענט ניט צונויפֿבינדן.
אויסגעליידיקטע הענט גראָבן שטויב.
שאַרן פֿייער. בלום נאָך בלום
בלעטערט זיך אָפּ
ביז מ'בלייבט
אַליין.

כ'מעסט אויס וועגן. ווייס — זיי דערפֿירן ניט.
פֿיל: ערגעץ וווּ שפּאַנט מען און מען ווייסט ניט וווּהין.
עמעץ ווער רופֿט און מ'ענטפֿערט ניט.
כאַטעס אויסגעטאַנענע פֿון זייער הויט
פֿאַלן איין פּאַמעלעך, פֿאַלן איין
יעדן טאַג אַלץ מער. און איך האָב שטערן
אַ מאַל אויסגעבעט אין די כאַטעס
אַ מאַל האָב איך פֿון מיין פענעץ ברויט
געזען אויפֿגיין
די זון.

כ'מעסט אויס וועגן. מעסט זיי אויס שטיל.
כ'בייג זיך איין נידעריק. וויל הערן דאָס קול
פֿון מענטשן וואָס לויפֿן. דאָס געוויין
פֿון שטיינער. כ'הער ניט דאָס קול.
דער ירדן האָט אַלץ אויסגעטרונקען
און איצט שניידט ער זיך אַרײַן אין בלוט.
און איך האָב דאָס בלוט דאָך אַזוי הויך
געהאַלטן איבער אַלץ. געפרוּווט אָפהיטן.
מײַן בלוט און אַנדערנס. ליכטיק.
כ'זאַל קאַנען
דערגיין.

פון אלע זונען

פֿון אלע זונען וואָס ברענען אין מיין האַרץ,
נעם אַוועק דעם שטויב.
לאַז זען די זונען קלאַר.
לאַז זען דעם ירדן ווי ער שאַרפֿט אָן
זינע מעסערס,
ווי ער בלעטערט איבער די צייט.
כוואַליע נאָך כוואַליע שפּאַלט אויף
און לאַז זען די טרערן,
לאַז זען די מענטשן הינטער זיי,
די שטיבער געבוקטע צו דער ערד.
פֿון אלע שטיינער נעם אַרויס
דאָס שווייגן
וואָס זיי האָבן אין זיך פֿאַרשפּאַרט —
לאַז זען דאָס שווייגן דורך און דורך.
גראַזן רוף אַרויס און לאַז זיי תּפֿילה טאָן.
ביימער שטעל אַוועק צו עדות.
לאַז מיך קוקן אויף סטעזשקעס
וואָס האָבן געפֿירט אַ מאָל צו אליהו הנביא
און פֿירן איצט אויף צוריק.
בערג נעם — קלאַפּ אין מיר אָן.
ווינטן — וויין צו מיר.
דעק
מיך
אַפּ.

מײן זון

מײן זון טראַגט מיך אַוועק ווייט.
מײן זון דערציילט מיר מעשיות
פֿון טויזנט און איין וועג.
פֿייערלעך, געצעלטן אין די אויגן פֿון מײן זון,
אַ גאַנץ לאַנד צונופֿגעקווילט אין זײן שמייכל.

בערג קניען אונטער זײנע טריט.
ער שטרעקט אויס די האַנט —
און רירט אָן דעם הימל.
ער האָט אַזוי פֿיל צו שרײַבן אויף אים,
נאָר ניטאָ קיין צײט.

שטיינער וואָס ער באַגעגנט זענען גוט צו אים.
ניט איין מאָל ווילט זיך, זיי אונטערלייגן צוקאַפֿנס,
חלומען: מידקייט ניטאָ,
ער איז ווידער אין דער היים.

פֿון קוסטעס לערנט ער זיך אויסשיילן
שטערן, דעכער.
זיילן שטויב שטעלט ער אויף
און זיי האַלטן זיך.
גאַרניט גייט פֿאַרלאָרן אין זײן אויג.
דאָס איז זײן גרויס אויפֿקלייבן אַלץ
וואָס ער טרעפֿט אָן.

פֿולע פֿעלד־טאַשן מיט ליבשאַפֿט
ברענגט ער מיט,
מיין זון —
וואָס דאַרף מיר פֿירן ווייטער
מיט איין שפּאַן.

אין באהעלטעניש

זיי מיט אונדז ווען מיר זענען אליין.
זיי מיט אונדז ווען מיר זענען צו צווייט
און צו דריט.
זיי מיט אונדז ווען מיר טראָגן די קינדער
אַראָפּ אין באַהעלטעניש
און בלויז די ערד איז דאָ
וואָס זאָל קאַנען צודעקן זייער פּחד.
זיי מיט אונדז ווען די ערד אליין
ווי אַ קינד
צוגענאָגלט צו איר אָפהענטיקייט.
און גאַרניט איז דאָ איבער איר
חוץ אונדזער לייב.

אזכרות

לזכר ר. פ.

פֿון זינט דו ביסט ניט צוריקגעקומען
זענען אַ סך גרינע ווערטער געוואָרן ווייס.

פֿון זינט דו ביסט ניט צוריקגעקומען
האַלטן פֿאַרשטשעמעטע טירן צוריק די טרערן.

פֿון זינט דו ביסט ניט צוריקגעקומען
אַלע שעהען געבליבן שטיין.

*

לזכר י. ק.

האַסט ליב געהאַט אַט די ערד, מיט שטיבער און שאַטנס,
מיט די קליינע הענט
וואָס האַבן דיר נאַכגעגליט ביז אַהער.
זיי גליען נאָך היינט יעדן טאָג צו דיין שטילקייט.

זאַמד האַט פֿאַרטונקלט דיין קוק, נאָר נאָך זע איך
ביימער אַראַפּבויגן יעדן ביי נאַכט זיך, און שטום
אַ גאַלדענע טרער אַראַפּקניקלען אויף דיר,
וואָס האַסט אַזוי ליב געהאַט הויכע, שפיציקע ביימער.

און דאָס קליינע דערשראַקענע גראַז, ווי די שעפּסן
גרינפֿלייציקע, יאַגן אַרויף שוין דעם באַרג דיר צו זוכן, צו זוכן.
קליין און עקשנותדיק גראַז.
און דו האַסט אַזוי ליב געהאַט שעפּסן.

סקיטאפאליס *

א.

אונטער פֿאַרשטויבטע הימלען
ווי די וועלט ענדיקט זיך ;

ווי קרעמערס שלאָפֿן שטייענדיק
אין מיטן מאַרק ;

ווי אַ פֿאַרהוילענע האַנט
פֿאַרשרייבט „תקל תקל ופֿרסין“
אויף היזקעס פֿון באַזאַלט
וואָס זענען אַלט טויזנט יאָר
נאָר ווילן ניט איינפֿאַלן ;

ווי אויך אויף מיין שאַטן
פֿאַרשרייבט מען „תקל תקל ופֿרסין“ ;

ווי איך גיי אַרום צווישן געסלעך
און קלייב אויף טראַפֿנס זון
צונויפֿצושטעלן פֿון ס'נײַ
דעם פֿאַרבלוטיקטן קאַפּ פֿון שאול המלך ;

ווי איך בין שאול המלך
פֿאַרגילגולט
אויף דער מאַפע פֿון מיין נע־ונד —

---

* דער רוימישער נאָמען פֿון שטעטעלע בית־שאן

ב.

שרייב איך ווערטער נידעריקע,
ווערטער וואָס דעקן מער ניט צו,
וואָס איך קאָן ניט מער פֿאַרבייטן אויף שטערן.
ווערטער קליינע,
איבערגעברענטע פֿון זונען און וואַגלעניש,
מידע ווי די מענטשן, ווי די היזקעס דאָ.
אַפֿענע צו טרערן פֿון קינדער אין רינשטאַקן.
בלייכע ווערטער, אַפּגעוויאַנעטע
ווי די ווינדלען וואָס הענגען אויף דאַכקאַנטן,
ווי די פּנימער.
אַלטע, ווי די חורבות פֿון סקיטאַפּאַליס
ווי כ'בלאַנדזשע אַרום.
כ'פֿאַרשרייב זיי: טונקעלע,
באַלאַדענע מיט זכּרונות.
איבערגעשראַקענע —
דאָ איז אַלץ איבערגעשראַקן.
כ'קני צו זיי: בלינדע,
דערשטיקטע פֿון צייט.

פויון טעג אַנגסטִיקע.
 מאַמעס טראַגן קינדער אין די ציין.
 אַשתורי הפרחי * האָט דאָ זײַנע בלומען בלויז אויסגעטראַכט.
 אַ מעשהלע בלויז געווען זײַן גן־עדן.
 אין די רינשטאַקן דאָ וואַקסן ניט קיין מעשהלעך.
 וואַקסן ניט מעשהלעך אין די אויגן פֿון טאַטעס.
 מאַמעס טראַגן קינדער אין די ציין.
 פֿאַרושאַווערטע שטיינער טראַגן אין זיך
 דעם זכר פֿון סקיטאַפּאַליס.
 סקיטאַפּאַליס — דער וועג צום בית־הקְבֿרוֹת.
 סקיטאַפּאַליס — די סטאַציע מיטן רעדל מענטשן
 בוואַקסענע מיט מאַך.
 דער פֿאַרק מיט די איינגעזונקענע בענק — סקיטאַפּאַליס.
 אין די קאַפֿיינעס שפּילט מען שש־בש **
 אויף אַפּצומעקן די צייט.
 נאָר צייט לאַזט זיך ניט אַפּמעקן.
 פויון טעג אַנגסטִיקע.
 מאַמעס טראַגן קינדער אין די ציין,
 באַהאַלטן די קינדער הינטער פֿאַרשטשעמעטע ליפּן,
 הינטער אויגן לעדלעך,
 האַבן ניט וווּ צו באַהאַלטן.
 הייזקעס שטייען נאַקעטע.
 האַרמאַטן קלאַפּן אויס לעכער אין האַרץ.

---

* רבי אַשתורי הפרחי — געלעבט אין 14טן יאָרהונדערט אין
 בית־שאַן. דער מחבר פֿון ספֿר „כפֿתור ופרח“.

** אַראַבישער לאַטאַ־שפּיל.

טאַטעס שפּילן ששׂבש אין קאַפּיינעס
אויף אַפּצומעקן די צײַט.
אשׂתורי הפרחי האָט דאָ זײַנע בלומען
בלויז אויסגעטראַכט.

ד.

שטעלט מען זיך אַרום מיט זאַמד,
מ'פּאַרשפּינט זיך אין דערנער.
מ'טראַגט קליינע תּפּילות צו אַ וועלט
וואָס איז ווייט און האָט פֿון סקיטאַפּאַליס
ניט געהערט. מ'הענגט אויס פֿענער
אויף מאַסטן צו ווייזן: דאָ איז סקיטאַפּאַליס.
מ'רייסט אויף ווונדן. מ'זאַגט:
דאָס איז אונדז געבליבן פֿון סקיטאַפּאַליס —
ווונדן,
זאַמד,
קינדער וואָס וויינען,
פֿענער וואָס וויאַנען אַפּ
יעדן טאַג אַלץ מער.

תפילה צו אליהו הנביא, אליהו התשבי, אליהו הגלעדי.
 צו די בערג וואָס באַהאַלטן אים,
 וואָס לאָזן אים ניט קומען, כאַטש ער איז אַזוי נאַנט.
 צו דעם ירדן וואָס שניידט אַדורך זיין האַרץ
 ווי ער שניידט אַדורך אונדזערס.
 קליינער אליהו פֿון מעשה־הביכל,
 וואָס מיר דאַרפֿן אים אין דער וואַר.
 פֿאַר אונדזערע שטיבער די נאַקעטע,
 פֿאַר די געסלעך די דורכגעאַקערטע פֿון חיילות.
 ער זאָל זיין מיט אונדז און מיט אונדזערע דערשראַקענע אויגן,
 זיין מיט אונדז און מיט אונדזערע קינדער,
 זיין מיט אונדז,
 אונדז צודעקן מיט זיין ווייסער באַרד.

קריעס

סיביר

אלע פייגל שוין באגראָבן אין פּאַפּיר
נאַר ס'זינגט ניט דאָס פּאַפּיר. די וועלט איז ליידיק.
די ווייסקייט וואָס פּאַרשיט מיין אויג איז אייביק.
ניט פייגל — פּוסטריט כ'האַב באַגראָבן דאָ. סיביר.

און קיינער ווייסט ניט וווּ איך בין. איך פּריר
אַלץ טיפּער איין אונטער דער לאַסט פֿון שניידעק.
דאָס וואָרט דערוואַרעמט מיך ניט מער. ס'איז ליידיק
און אָפּגענאַרט. און איך בין קעניג ליר

אַרומגערינגלט פֿון שגעון. טרייבן
מיך טשאַטעס פֿון זכּרונות איבער ווייסער פּלאַך.
סיביר. ס'פּאַרשטייט דאָ קיינער ניט מיין שפּראַך,

דאָ וועל איך גאַרניט קאַנען מער פּאַרשרייבן,
חוץ מיינע טויטע פייגל, מיינע טריט,
וואָס קיינער אין דער ווייסקייט הערט זיי ניט.

הײַנט שטאַרבן זיי ווידער

א.

- הײַנט שטאַרבן זיי ווידער —
דאָס מאָל אין אונדז.
- ניט פֿון זעג דורכגעזעגטע —
פֿון אונדזער שוויגן.
- ניט אין גלאַז פֿון לבנה פֿאַרפֿאַרן —
אין אונדזער לאַכן.
- הײַנט שטאַרבן זיי ווידער —
דאָס מאָל אין אונדז.

ב.

- געבליבן ווערטער בלויז.
- אַפֿילו ניט קיין וועלף.
- אַפֿילו ניט קיין לאַך
- זיי קאַנען אויסברענען אין האַרץ מער.
- אַפֿילו ניט אין מוח
- אויפֿשטעלן אַ וואַלד מיט קראַען.
- אַפֿילו ניט אַרײַנטריפֿן
- אין אונדז
- אַ שטאַרן קוק
- פֿון אייזמענטש.

ג.

ער איז געווען בלאָ.
די באַלאַנדע * וואָס ער פֿלעגט שלינגען,
פֿלעגט מער ניט אויפֿטייען אין אים זכרונות.
דער באַרג מיט שמאַטעס איז אויף אים
געווען צוגעפֿראָרן ווי אייז.
דורך קריעס אייז פֿלעגט ער זיך שלעפֿן
און מ'פֿלעגט אים קוים אַרויסזען.
ווען ער איז ניט צוריקגעקומען —
האַט מען לאַנג געזוכט זיין זעג,
וואָס איז געווען פֿון שטאַל.
אַן איר
האַט מען ווייטער זעגן ניט געקאַנט.

ד.

מ'עסט דאָ זעגעכץ.
עס איז קלאָר ווי מעל.
איידער עס ווערט פֿאַרפֿראָרן —
ליגט עס אויף דער צונג
און וואַרעמט.
איידער עס פֿאַלט פֿון הענט
דערמאַנט עס אַן דער היים,
אַן טיש,
אַן בלענדנדיקן ליב
פֿון פֿרוי.
מ'עסט דאָ זעגעכץ.
ס'האַט דעם טעם פֿון זון.

* אַ שיטערע זופּ

ה.

צווינגן אין טייגע,
אָפגעזעגטע פֿאַר דער צייט.
קיינ בלוט איז ניט גערונען פֿון זיי.
אַ וואַרעם וואַרט האָט ניט אַראָפגעטריפֿט
זיי צוצודעקן.
אַ וואַלד מיט מענטשן —
געשטאַנען שטאַר אַרום,
געוויסט אַז באַלד
וועט עמעץ קומען
אָפּזעגן אויך זיי.

ו.

נאַנט אַרום קאַנעץ
בליט אַ שטיקל פֿרילינג.
יעדער דערקענט אים,
ווען ער ציטערט
אויף די אויסגעשטרעקטע פֿינגער.
יעדער גנבֿעט אים אַוועק
פֿון אינטער שטאַרן קוק
פֿונעם דעזשורנעם.
אויף נאַרעס נאַקעטע
מען גריזשעט אים געהיים
צוזאַמען מיט אַן אָפגעשפּאַרטן
האַרטן
פענעץ.

ט י ג ע

א.

איך שרייב נאכט.
ניטאָ קיין מער טונקל וואָרט.

איך זאָג טייגע,
זע זיך ווידער אין איר,
שווימען אין שנייען,
ראַנגלען זיך נאָך אַ שפּאַרע ליכט,
וויינען צו מיין אייגן קול.

איך זאָג טייגע,
און ביימער שטעלן זיך קאַפּויער, שטעכן אויס די אויגן,
ווינטן צערניסן מיין געדעכעניש.

און איך זאָג — זיי:
האַפּשטיין, מאַרקיש, אַלע מיניע פֿרינד.
זע זיי שטיין ווידער:
פֿאַר מיר, הינטער מיר,
רוקנס און אַראַפהענגענדיקע הענט,
גופים אָן פֿיס,
אויגן אָן פּנימער,
גייענדיקע,
צעגייענדיקע אין נעפל.
אַלע זענען זיי טויט.

ב.

איך גיי אויפֿהייבן נעמען.
איך גיי אויפֿהייבן פנימער.
איך גיי אַנטאָן מיניע ווערטער
מיט נעמען, מיט פנימער
צו וועלכע כ'האַב געקניט,
וואָס האָבן פֿאַרפֿולט מיין האַריזאָנט.
איך ווייס, אַלע זענען אונטערגעגאַנגען מיטן האַריזאָנט.
איך ווייס, ניטאָ אַזאָ וואָרט
וואָס זאָל קאָנען באַלייכטן כאָטש איין פנים.
אינגעפֿאַרן אין נאַכט,
ניטאָ קיין איין וואָרט
וואָס זאָל קאָנען דורכדרינגען די טייגע.

און כ'זוייס
אַז מען דאַרף גיין זוכן,
אויפֿהייבן,
אַרומרינגלען זיך מיט נעמען און פנימער,
אויף צו קאָנען בלייבן,
צו קאָנען ווידער געבאַרן ווערן,
צו קאָנען ווידער זען די זון.

ג.

פאר צ. א.

פֿריינד פֿון מזלות —
קלער פֿאר מיר אויס נאָך אַ מזל
און נעם מיך אין אים אַרײַן.
מיד בין איך.
מײנע שטערן אויסגעגאַנגען.

קלער אויס נאָך אַ וואָרט
— אַזאַ וואָס טוט וויי —
און לאָז מיר זיך אין אים אָנטאָן.
לאָז מיר דורך אים דערקענען די וועלט,
וואָס איז אויף מײַן צונג שטום געבליבן.

לאָז מיך פֿילן די שטיינער,
די דערנער וואָס אַרום.

מײנע דערנער
אין די דערנער פֿון אַנדערע.

טעם פֿון זאַלץ
און טעם פֿון שניי וואָס איז געוואָרן זאַלץ.

צינד אָן נאָך אַ שויב,
צווישן די אַלע וואָס האָסט אַוועקגעשטעלט
אין מײַן וועג,
און לאָז מיר זיך אין איר אָנקוקן.
לאָז מיך זען ווי איך בין אַליין,
ווי מיר זענען אַלע אַליין.

פֿון וואָלד און ווייטיק
שטרעק אויס נאָך אַ האַנט
— אַ האַנט פֿאַר מיר —
איך וועל זי ניט אויפֿהייבן.
זי איז צו ווייט.

צו דוד האַפּשטיין

פֿון הינטער שוואַרצער וואַנט פֿון טינגע
זע איך אַרויסשווימען די לבנה —
ס'איז דער קאַפּ פֿון דוד האַפּשטיין,
ער נישטערט, צעעגברעט די נאַכט.

צי דערקענסטו מיך דוד האַפּשטיין,
צי זעסטו מיך
זיצן איבערן בלאַט פּאַפּיר
— אַזאַ גלאַזיקע טונדרע איז —
זוכן די סליאַדן פֿון דיין געדאַנק?

פֿון אות צו אות
און פֿון כּוּטער צו כּוּטער,
ברענט דאָס שווייגן זיך אַ וועג.
איך האָב ניט מער קיין ליד.
דו האָסט נאָך געהאַט אַ ליד?

✱

פאר י. ב.

פֿון וואַרקוטע.

ס'האַט געדאַרפֿט זיין ליקוי־חמה.

ס'האַט געדאַרפֿט זיין די מלחמה פֿון גוג־מגוג.

גראַזן האָבן געדאַרפֿט אַרויסוואַקסן רויטע פֿון קבֿרים —
דו זאָלסט קומען צו אונדז.

די טירן זענען אָפֿן. מ'האַט געוואַרט.

ניט מיט קיין פויקן און טאַצן — מ'האַט געוואַרט.

מיט אַ קליין ברויט אויפֿן טיש. מ'האַט געוואַרט.

וויפֿל וועלן מיר נאָך דאַרפֿן וואַרטן.

וויפֿל אויגן אַרויסשיקן.

ס'זאָלן אויך קומען די אַנדערע ?

זע, דאָס גראַז אונדזערס איז ווידער גרין.

אונדזערע פנימער זענען ווידער גוטע.

מיר האָבן צו פֿיל טויטע אין זיך

פֿדי ניט צו פֿילן דאָס ציטערן פֿון דער ערד.

איינער ביסטו, דער ערשטער.

אפֿשר וועלן אויך קומען די אַנדערע ?

נעמען

נעמען זענען קליין געווארן.
זיי ליגן באהאלטן הינטער א וואלד.
ביי נאכט קום איך אין חלום,
זוך ארום מיט א לאַמטערן:
דער נאָמען נאָך דאָ.
דער נאָך אויך דאָ.
און דער — שוין האַלב אָפגעמעקט.

צייל איך זיי אויף און זיי זענען ווייניק.
און די וואָס זענען נאָך דאָ — האַלב פֿאַרזונקענע אין שאַטן
און כּווייס ניט וואָס צו טאָן מיט זיי.
און אַ ווינט וואָס איז פֿריער ניט געווען
מעקט אָפּ דעם לאַמטערן
ס'זאָל שוין אין גאַנצן זיין נאָכט.
ביי טאָג וועט קיינער ניט דערמאָנען די נעמען.

★

שניימענטש —

ניט קיין קינדער האבן אים געמאכט.
לאַמטערנס רינגלען אים אַרום.
עמעץ גיט אים אין האַנט אַריין אַ זעג.
עמעץ קוקט אַראָפּ אין זײַן טויט אויג
און הייסט אים גיין.
ער גייט ניט.
ער האָט ניט קיין פֿיס.
ער איז דער בלאַ אױסגעאַסענער,
אײביקער,
היטער פֿון טײגע.

★

צו ערשט האָט מען די שלאַגבױמען אַראָפּגעלאָזט.
מיט זײ זענען מיטגעאַנגען די הימלען.
מיט זײ האָט מען אָפּגעשניטן מיט אַ מאָל די װעלט.

װײך געװאָרן די פֿיס.
די פֿיס זענען אַרײַנגעװאָקסן אין כמאַרעס.
שוואַרצע שאַף פֿון דער נאַכט
טוליען זיך אַרום האַרץ.

דערנאָך האָט מען אױסגעקערט דאָס אײַז
מיט אַ בלאַען לאַמטערן.
ביימער זענען זיך צונויפֿגעקומען
און האָבן זיך אױסגעזעצט לעבן אונדז.
מיר האָבן זיך געגליכן צו ביימער.

✱

דער שניי וואָס האָט אַזוי פֿיל יאָרן
אין דיר געטליעט —
שלאָגט זיך איצט אַדורך צו דינע האָר.
דו ווערסט ווייס.
ווייטקייטן ציען זיך צונויף.
דו הערסט ווידער דיין אייגן קול
אין טייגע:
הוּ הוּ...
נאָר ס'טראָגט דער ווינט
אַזעק דאָס קול.

ירושׁה

מיין טאטע

א. די בריק

אויף קיין אייזערנער בריק
האָט ער ניט אויסגעלערנט מיך גיין.
ווייס, ווי פאפיר, זיין פנים געווען.
און אויך זיין בריק
און געווער
געווען פֿון פאפיר.

האָט ער מיך געפֿירט דורך זיין ווייסקייט.
ברויט ניט געווען — פֿלעגט ער שטענדיק
אַנבייגן זיין קאַפּ ווי אַ הון
און, פֿון פאפיר, פֿאַר מיר
אַרויספֿיקן אותיות.
וואָס האָבן געדאַרפֿט פֿאַרענטפֿערן אַלץ,
אַפֿילו זיין טויט. ווייס זוי פאפיר
געלעגן איז ער צו די פֿיס.
אַלע זענען אויף אים אַריבערגעגאַנגען.
ער אַליין —
האָט טראָגן זיך מער ניט געקאַנט.

ב. ירושה

מיין טאטע —

ווי קליין ער איז געווען,
האָט ער שטענדיק געקאָנט אויסשטרעקן
די האַנט צום הימל,
אַראָפּשאַרן אַ בינטל שטערן,
וואָס פֿלעגן סטייען
אויף אַ גאַנצער וואָך.

וויפֿל וועגן ס'האַבן אים ניט געמאַניעט —
ער פֿלעגט שטענדיק צוריקקומען
שפֿל
מיט אַ גראַווערנדיקער באַרד,
צו די חל־בֿנע סטעזשקעס
פֿון חומש.

מער ווי אַ בייטש

— זיין אייגנס —

האָט ער ניט פֿאַרמאַגט.
נאָר שטענדיק
סיליענדיק די טרערן פֿון חצות
האָט ער בהרח־בהדיק
מיר פֿאַרירשנט
אַ מדינה.

ג. דער פֿייערוואַגן

פֿון אַלע פֿייערוועגן אין זפרון
איז מיר נענטער
דער סקריפנדיקער פֿערד־און־וואַגן
אויף וועלכן מיין טאַטע
פֿלעגט אַרויספֿאַרן
יעדן פֿאַרטאַג
אַפריכטן גלות אין די קאַרפּאַטן.

אליהו הנבֿיאן איז בעסער געווען.
שייבלעך אין טאַל
האַבן זיכער ניט אַרויפֿגעקוקט
אַנגסטיק,
געזען ווי דער וואַגן אין זון
ווערט אַלץ קלענער און קלענער.

מיין טאַטן איז בעסער געווען.
שייבלעך האַבן שטענדיק אים צוריקגעבראַכט
פֿאַר נאַכט
מיט אַש אויף די ליפּן,
מיט אויסגייענדיקער זון.
מיין טאַטע איז ניט געווען אליהו —
פֿאַר מיר אַבער איז ער געווען.

שולמית

ווען איך עפֿן די טיר פֿאַר מיין קליינער טאַכטער שולמית,
פֿיר זי אַרײַן אין די היכלען פֿון שרה בת־טובֿים —
האַב איך ניט וואָס צו זאָגן, ווייס איך ניט ווי אַנצוהײבן.

אַז איך שטרעק אויס די האַנט, צייל איבער די שטערן
וואָס שרה בת־טובֿים האָט פֿאַר אונדז איבערגעלאָזט —
ציטער איך — וואָס וועט טאָן מיט די שטערן שולמית?

מיין טאַכטער שולמית האָט פֿולע זשמעניעס מיט זון.

שרה בת־טובים

לזכר א. לעיעלעס

ס'איז זיכער דאָ אין מיטן וואָלד פֿון ווערטער
אַ קליינע כאַטע מיט אַ קוימען צו דער וועלט,
אַ בלאַער אָפרו, אַ גרויס שווייגן פֿון שטערן.

פֿון זינט תחינות זענען געוואָרן שטיין —
זוכן מיר אַ שרה בת־טובים אין די אויגן פֿון קינדער:
אַלטע ליבשאַפֿט, איינגעוויקלט אין אַ טערקישער שאַל.

דאַרטן אַלץ דאָ: שמייכל, שוועבן איבער סטעזשקעס.
מיר שיקן זיי אַנטקעגן גראַזן
אויפֿגעוועקטע דורך אונדזער וואָרט,
ציטערדיקע האַזן,
פערלדיקע שויבן,
ווייסע הענט.

מעשה-ביכל

א.

הינטער די בלעטער פֿון מעשה-ביכל
ליגט דער טונקעלער וואָלד.
בלאָע האָזן שפּרינגען דאָרטן אַרום.
די הייזקע פֿון קוילנברענער
ווינקט מיט אַ ווייט אויג.

גוט צו בלאַנדזשען
איבער די בלעטער פֿון מעשה-ביכל,
אויפֿקלייבן פּאָזעמקעס פֿאַר אַ ליד,
אַנטפלעקן קוואַלן פֿון ווידער יונג-ווערן.

סטעזשקעס דערקענען דיך
אויף די בלעטער פֿון מעשה-ביכל.
זיי רינגלען דיך אַרום,
באַהאַלטן זיך צו אַ שטיף.
זיי פֿירן צו שרה בת־טוֹבִים.

ב.

לאַמיר זוכן די סטעזשקעס פֿון שרה בת־טובֿים,
באַליכטן ווידער די כאַטע פֿון אַ קוילנברענער,
אויפֿשטעלן אַ גרויסן וואַלד דורך וועלכן מ'מוז זיך דורכשלאַגן אַ וועג.

גוט אונטערצושפּאַרן די נאַכט מיט אַ געדעכעניש :
אַ שייבל וואָס האָט שטענדיק אויף דיר געוואָרט,
אַ לעמפל, וואָס האָט דיך פֿאַרבונדן מיט אַ נאַנטער וועלט.

אַריינקוקן אין שייבל און וויסן : מ'דאַרף דיך נאָך.
אַ שוואַרצער קאַפּ האָר איינגעבויגן איבער אַ טלית־זעקל,
אַ פּאַר זיידענע שיכלעך, אַ יונג וואָרט.

צאינה-וראינה

איך האָב קיין מאָל קיין לאַנד ניט אינגענומען.
מיין לאַנד איז שטענדיק אין מיר געווען.
פֿון זינט „וואני — און איך יעקבֿ“ אין חדר,
ביז צו מיין זון, ביז צו מיין היזקע אין מידבר.

די שטיינער דאָ זענען קיין מאָל פֿאַר מיר ניט פֿרעמד געווען.
שטענדיק האָבן זיי זיך געקריגט
צו וועלן ליגן מיר צוקאַפּנס.

און די שטעטלעך די פֿאַרכטיקע
מיט תחינהדיקע אויגן —
איך האָב זיי שטענדיק געזען
אויפֿשווימען פֿאַר מיר
שבת, פֿאַר נאַכט,
ווען געגאַנגען מיין מאַמע
שפּאַצירן מיט מיר
איבער די בלעטער
פֿון צאינה-וראינה.

שטערן

שטערן ווייסן אזוי פֿיל, פֿון זינט די ספֿרים זענען פֿאַרברענט געוואָרן, און די אותיות אַלע זענען אַרױפֿגעפֿלױגן מיטן רױך צו די הימלען. אותיות פֿון גמרא געווען אויסגעווייקטע אין טרערן. אותיות פֿון תּחינות, אין וועלכע ס'האָט געלויכטן דער מאַמעשים קוק; אותיות פֿון מעשיות און שירים, יונגע און צאָפֿלדיקע ווי קינדער, געקרייזלטע ווי קינדער, פֿול האַפֿענונג און פֿרייד. זיצנדיקע צווישן טאָולען, ווי אין וואַרעמע כאַטעס, צי קליינע בתי־מדרשים, האָט מען זיי שטענדיק געקענט הערן זינגען און זאָגן, געקענט זען אַרױפֿקלעטערן אויף פּרוּכתן, אויף טישן און באַלקנס, פֿאַרפֿולן יעדע שפּאַרונע מיט ליכט. שטערן ווייסן אזוי פֿיל פֿון זינט אויך די כאַטעס און די בתי־מדרשים זענען אַרױפֿגעפֿלױגן צו הימלען — בתי־מדרשים מיט בלאַע „שזױתיס“, כאַטעס מיט מאַכענע דעכער, צי מיט דעכער פֿון שינדלען און בלעך. פֿון אַטלעס געבויטע געווען און פֿון סאַמע שיראים און זיידנס — ווען ווייס־אויסגעשניערט האָט יום־טובֿ געקרוינט אומעטום, האָט אַרומגעסודעט אין זאַקן צווישן אַ שעפּער פֿון מעש, צווישן אַ שניבל אין שקיעה — צי פֿון הויקערס געבויטע געווען, פֿון קרומע און טיפֿע, מיט טירן צעלעכצטע צום שליאַך, מיט שוועלן צו קידוש־לבָּנה, און קליינע געגאַנגען דורך זיי זענען דורות מיט טאַרבעס און תּפֿילין, אַרויס און אַרײַן ווי אַ קייט. שטערן ווייסן אזוי פֿיל פֿון די דורות טאַטעס, מאַמעס און קינדער, די אויסגענייטע מיט שמות, די באַהאַפֿטענע מיט קמיעות,

שואב־מים, תהילים־זאגערס, פֿון זינט זיי זענען אַרויפֿגעפֿלויגן צום הימל,
ווייל אויך זיי זענען פֿאַרברענט געוואָרן צוזאַמען מיט אותיות און בתי־מדרשים,
צוזאַמען מיט כאַטעס און גאַסן אין קרייז, געהאַלדזטע אין דבֿקות,
ווי געהאַלדזטע אין דבֿקות שטענדיק געווען: מיט טלית און תפֿילין אונטערן אַרעם
מיט שטריימלעך אויף קעפֿ, מאַמעס גלעטנדיק אַ תחינה
מיט אַ הייס אויג, קינדער לויפֿנדיק איבער גראָזן,
קלעטערנדיק אויף פֿלויטן, געקרייזלטע, פֿול האַפֿענונג און פֿרייד,
פֿול מעשיות און שירים...
שטערן ווייסן אַזוי פֿיל.

אליהו התשבי

א. מיט דיר

דו ביסט אין מיר געווען ווי אלע נאנטע :
טאטע, מאמע, שטוב.

מיט דיר איז מיר ווארעם געווארן.
כאטש אליין ביסטו געגאנגען אינגעוויקלט אין אן אלטער פֿעל
און אויף דיין שטעקן האט קיין מאנדלצווייט ניט געבליט.

דיין ווייסע באַרד האט מיר שטענדיק געפֿלאַטערט אַנטקעגן.
ווען איך האב אויפֿגעמאַכט דעם לאַדן
און געזוכט אַ טאַלק אין די בערג פֿון קאַרפּאַטן.

גריין גלאַז האַט אַ שטערן אַראַפּגעטריפֿט אויף די סטעזשקעס.
און צווישן בעריאַזעס האב איך געזען אויפֿגיין
דעם שאַטן פֿון אַ האַק.

דיין צער איז אויך מיין צער געווען תשבי.
אויך אין מיר האַט געוויינט דער טויטער נבֿות
און ס'האַט מיך גערופֿן דער מידבר.

וילך צרפתה... והנה שם אשה אלמנה מקוששת עצים.
(מזאכים א', י"ז)

קיין צרפת כ'בין געגאנגען ווי מען גייט אהיים.
כ'האב זיך געזען אראפקוקן אין איר,
ווי אין א שווארצאפל.
מיט שאטן מיינעם האב איך אויסגעמאסטן אירע דנאען,
וואס האבן זיך געטרונקען אין אן אונטערגייענדיקער זון.
כ'בין מיד געווען.
מיין פעל אויף מיר געהאנגען שווער, ווי טויזנט פודן וועג,
און איך אליין געהאנגען בין אויף זיך — א טמא אין־דער־וואכן.

די פרוי האט אלץ געקליבן אירע שפענדלעך האלץ
און זיי צונויפגעבונדן מיטן לעצטן פאדעם זונפארגאנג.

איך האב געזאגט: „גאט העלף“, נאר ס'האט מיין קול
ניט דורכגעדרונגען וואנט פון שטויב,
קיין גאט איז ניט געווען מער צווישן מיר און איר.

און כ'האב געוואסט: כ'בין אלץ נאך נע־ונד.
ס'איז צרפת ניט קיין היים. ניט קיין שליחות
פארבינדט מיך מיט איר שוועל, נאר שרעק,
נאר טויזנט פודן וועג,
און אין־דער־וואכן.

ג. ווי איך

דיין אש כ'האב ניט געפֿונען.
ביסט אין מיר ווי אַלע נאַנטע :
טאַטע, מאַמע, טיש.
דו זיצסט מיט מיר ביים אַרעם־ברויט.
דו זעסט ווי ס'שפינט דעם דלות
אויס אין שטוב מינער דער נאַפֿטלאַמפּ.

די פֿינגער דינע שטרעקסטו אויס, ווי איך
און זוכסט אין בלאַער נאַכט אַ טאַלק.

קיין צרפֿת גייען מיר ניט מער.
אין צרפֿת איז ניטאָ קיין זון.

נאַר אַלץ נאָך שטייסטו ביי מיין זייט
און זוכסט מיט מיר די סליאַדן פֿון נבֿות,
וואָס היינט איז טויטער נאָך ווי פֿריער ;

דו זיפסט נאָך אַלץ דאָס זילבער פֿון לבֿנה
דורך דיין האַנט
נאַר זעסט : ס'איז פֿאַלש...

כ'האָב קיין מאָל ניט געפֿילט אַזוי ווי איצט דיין ווייטיק.
כ'האָב קיין מאָל ניט געפֿילט אַזוי, אַז דו ביסט מיד,
ווי איך.

אלישע איז צו מיר געקומען
ווי א לאַגל רוי.
ער האָט זיין טאַרבע אויסגעליידיקט.
ער האָט אַרויסגעשיילט זיין האַרץ
און עס אויף מיר אַנגעטאַן.
זיינע ברוינע אויגן האָבן געטריי
מיר אַפּגעהיט די טרייט.
זיין יונגע פלייצע
האַב איך געפֿילט ציטערן
אונטער מיין האַנט.
מיין גראַע פֿעל האָט פּלוצעם אַנגעהויבן
אַרויסשפּראַצן ליכט.
און איך האָב געוואָסט: ער איז דאָס ליכט.

און איך האָב פֿון זיך אַרויסגעשיילט
דעם טויטן נבֿות
און געוואָסט: ער איז ניט טויט,
פּל-זמן עס בלייבט נאָך ערגעץ ווי אַ וויינגאַרטן.

און איך האָב צו דער לִבָּנָה אַרויפֿגעקוקט
און געזען: זי איז אַלט;
די קנייטשן אין איר
דערמאַנען ניט מער אַן איזבל.

איך האָב געוואָסט: כִּיבִּין אַלט...

שלום-עליכם

פֿון אַלע ווערטער וואָס טליען אין מיר, איז נעענטער דאָס וואָרט פֿון שלום-עליכם,
ניט פּערעיאַסלעוו, ניט קאַסרילעווקע און יעהופּעץ —
דערטרונקען זיי זענען אין בלאַטע ביז צו די קלויסטערשפיצן —
נאָר דאָס וואָרט, דאָס צונויפֿגעגאַסענע פֿון אַ סך ייִדישע ווערטער,
וואָרט אויסגעדליבעט פֿון קינדערישע צינגער, אויסגעוואַלגערט פֿון
מאַמעשיס הענט.

פֿון טאַטישע בערד צוגעגלעט מיט אַ שטיף — דער גרויסער סך-הפל
פֿון אַ סך יאָרן שמייען, האַנדלען, קלאַפּן מיט קאַפּ אַנעם דיל,
דורכברעכן דעם דיל מיטן קאַפּ. ניט פֿון אותיות פֿירקאַנטיקע בלוז
אויסגעקנאַטן און טראַפּ, נאָר פֿון לעבן צוגעשאַרפֿט ביז הימל און ליכט,
וואָרט פֿון מענטש, וואָס העכער פֿון בלאַטע און קלויסטער שפיצן,
שלום-עליכם האָט עס קיין מאָל ניט באַהאַלטן הינטער די ברילן,
נאָר עס אַוועקגעגעבן אונדז אַלעמען, ברייט צעשמייכלט און יונג,
מיר זאָלן עס איבערגעבן ווייטער, מיטן גאַנצן געדריי פֿון געסלעך און קראַמען,
הוּ-האַ פֿון יאָרידן, טומל פֿון בירזשע און באַן,
עמך פֿאַראייביקט אין וואָרט
וואָרט וואָס טראַגט עמך אין זיך.

באַנטשעס

א.

באַנטשעס

אויסגעהונגערטע נאך אייגענע היימען —

וואָס וועט איר טאָן

אַז מ'וועט אייך פּלוצעם געבן אין האַנט

אַ גאַנצע גאַס

און זאָגן: ס'איז אייערע?

ווי וועט איר באַהאַלטן די שטערן,

ס'זאָל זיי ביי אייך קיינער

ניט ווידער אַוועקנעמען?

אין וואָס איינבוויקלען די שויבן,

די שמייכלענדיקע,

קעגן אַ גוט אויג?

ווי אַזוי צוטוליען

די ווענט און די טירן צו זיך

און הערן:

מען מעג... עס איז וואָר...

ב.

נידעריקערע פֿון גראָזן.

מיט פּחד אויף פּלייצעס.

איר דאַרפֿט אַזוי פֿיל אַפּלאַדן פֿון זיך,

אויף צו קאַנען זען די זון,

אַזוי פֿיל פֿון זיך אַרויסשרייען

אויף צו ווערן העכער.

צי ווייסט איר דעם כּוח

פֿון אַ שטול

פֿאַרוואַרצלט אין דער מיט שטובּ?

פֿון אַן אייגענעם טיש

וואָס שמייכלט אין אויגן?

ג.

לאַמיר זײַן נאַנט צו די טישן.

לאַמיר זיי הערן אַטעמען.

דורך אַלע וועגן זענען מיר דאָך

צונויפֿגעקומען זיך

אויף צו קאַנען זיצן אַרום זיי אין קרייזן.

די פֿליגל וואָס זענען

אין אונדז קיין מאָל ניט געווען.

וועלן אפֿשר אַגהייבן וואַקסן

פֿון זייער מיט.

הוי! די קליינע שטערן

וואָס פֿאַרפֿולן אונדז ביז שיכּור זײַן.

הוי! די גרויסע טישן
וואָס נאָר איין לאַבן ברויט
מאַכט זען אונדז
זיי אַלע — ווייס.

.ד.

רעדט ניט.
ס'וועלן רעדן פֿאַר אייך היינט די ווענט,
ס'וועלן רעדן די שויבן געקרוינטע מיט זון,
ס'וועלן רעדן די קינדער
וואָס וועלן שוין קיין באַנטשעס ניט זיין.
צי וואָלט איר מער דען זאָגן געקאָנט
ווי דאָס, וואָס געזאָגט האָט איר שטענדיק
אויף שטום-לשון: ווענט,
וואָס נעמען אַרום דעם פֿאַרנאַכטיקן גוף;
שויבן, וואָס קניען מיט זון צופֿוסנס דעם טיש;
קינדער, וואָס שפּילן זיך פֿרייע
פֿאַר אייגענער שוועל.
קינדער, וואָס וועלן שוין קיין מאָל
קיין באַנטשעס ניט זיין.

פּאָפּיר

שטיין, וואָס כ'האַב אַרײַנגעוואָרפֿן אין פּאָפּיר,
האַט קײן קרײזן נײַט געמאַכט. שטיין געבליבן שטיין.

די גראָזן וואָס כ'האַב אַ מאָל אַרױסוואַראַזשעט פֿון פּאָפּיר
זענען פֿאַרגעלט געוואָרן מיט דער צײַט. איצט זענען זײ ווײַס.

הימלען וואָס זענען אַ מאָל הױך געווען,
מ'האַט אונטער זײ אַלץ געקאַנט אַרונטערשטעלן —
אַפּגעמעקט איצט געוואָרן, נידעריק,
ווי דאָס פּאָפּיר.

תוך

פאר יעקב זיפער

גילגול פֿון דורות — אין מיטן לעת־עתה.
כאַטש שוין חייב די וועלט, נאָך ניט ראוי דער דור.
נאָך ניט געסלעך דלמעלה — געסלעך דלמטה,
נאָר אין טייכן פֿון לעבן שוין ניצויץ פֿון וואָר.

טייכן פֿון לעבן ווידער אַ סך דאָ
אויף מידבר און פליינען, אין האַרץ און געמיט.
ניט אין זיי, אין די טייכן, אין דיר דער להבֿדיל:
ווייל גרויס נאָך דיין ווייטיק און קליין נאָך דיין צווייט.

נאָר ווען שפּאַנסט איבער געסלעך און קלאַפּסט אָן צו סליחות,
און עדה נאָך עדה גייט ווידער דיר נאָך —
ניט ראוי נאָך דור, נאָך ניט צייט פֿון משיח איז,
נאָר דאָס גיין פֿון די געסלעך — סאַמע תּמצית פֿון תּוך.

די טאַרבע

א.

איך בין נאך אלץ דער גייער
וואָס קלייבט אויף כאַטעס אין טאַרבע.
אפֿשר וועל איך אַ מאָל ווערן
אַ גבֿיר פֿון כאַטעס.

קלייב צונויף ווינדלען,
וויגעלעך אַלטמאָדישע,
און ציגעלעך אונטער די וויגן.
ס'זועט אלץ אַ מאָל צו נוץ קומען
פֿאַר דער נייער וועלט.

אין אויך קליינע טייטש־חומשן
וואָס קיינער מער דאַרף זיי ניט.
מ'זועט נאָך שטיין איבער דעכער,
זיך וואַרעמען אין זייער ליכט.

ב.

מיטן אייביקן קופערנעם גראָשן
וועק איך אויף שניבלעך,
ברעך דורך מויערן,
קום צו צום פסאָהפֿבֿוד,
און מאַך אים ווידער נײַ.

— אינגעהוויקערט און אַלט —
האַב איך שטענדיק די ברירה
אַפצורײסן אַ שטיקל הימל
פֿון דאָך,
איבערבייסן,
און ווערן אויפֿגעריכט.

— און אַז ביז גאַר מיד —
שטענדיק די ברירה
אַרײנצוקריכן אין דער אייגענער טאַרבע.
ס'וועט זיכער דאָרט זיך עפעס געפֿינען,
וואָס זאָל קאַנען צודעקן מיך
מיט אַ קוש.

פֿאַרהוילענישן פֿון אַ גאַנצן טאַג
 ווערן פֿאַרענטפֿערט
 ווען איך צינד אָן אַ ליכט אין דער טאַרבע
 און קריך אין איר אַרײַן
 פראַוון התבודדות
 מיט מיין אייגן וואַרט.

ווערן דעמאָלט ספֿקות דורכזיכטיק,
 פחדים איבערגעקערט אויף דער צווייטער זײַט.
 פֿאַרטיפֿט אין מיין טאַרבע
 זע איך שטיינער גוט ווערן,
 דערנער פֿאַרבייטן זיך אויף אַ קרוין.

גאַסן וואָס איך האָב אויפֿגעקליבן
 פֿירן מיך ווידער אַראָפּ
 צו דער רחבֿות
 אין וועלכער איך האָב זיך אינגעצימצומט.

לעבן אַ קליין ליכטל
 געפֿין איך ווידער אין מיר פּלאַץ
 פֿאַר דער גאַנצער וועלט.

ד.

יִדֵן שׁווערע,

יִדֵן פֿון „מזרחס“ און פֿון „שׁוויִתיס“ —

מיר איז נאָך אַלץ גוט

צו שטיין בײַ דער טיר פֿון פּאַליש,

אונטערשפּאַרן די הויקערדיקע וואַנט

זי זאָל ניט איינפֿאַלן.

מיר איז נאָך אַלץ גוט

איינציען דעם שטריק אויף די לענדן,

אַראַפּרוקן דאָס היטל איבער די אויגן

און אונטערשפּרינגען „קדוש“

בײַ יעדן וואָרט.

און שפּעט

ווען אַלע שׁוין ניטאָ —

איז מיר נאָך אַלץ גוט,

בײַ אַ ליכטל פֿון שטענדער,

אויסטרייסלען שיריזם פֿון טאַרבע —

געפֿינען זיך אַליין.

ה.

ביי נאכט אין מיין אלקער.
מיט א ביסל גראז אויף די פאליצעס,
מיט א שטיקל זון אין א פלעשל —
זיי מינע אוצרות
וואס איך האב אפגעהיט פאר א בייז אויג.

א גלעקל פון א קראם,
א שייבל פון א כאטע —
קיון סך האב איך ניט אפגעשפארט
אין דער שווערער וועלט.

און נאך א שמייכל פון א פרוי
און א שטיף פון קינדער —
זיי וועלן מיר אריבערפירן
צו א נייעם טאג.

בילד

די מכשפֿה מיטן בעזעם
האָט איבערגעלאָזט אַלע דעכער
און קוימענס
אויף איר וועג צו אייביקייט.

געשטאַרבן אין היילן
די קעץ און די פֿלעדערמיז
געשלאָגן פֿון בענקשאַפֿט.

געבליבן בלויז סאַזשעלקע גרינע,
ווי קליינע שטערן
קומען זיך באַדן
פֿאַר שרעק.

אַסיען

א.

סוף זומער — בלאַער, פֿאַרכטיקער.
סוף זומער — צוגעשטעלטער צו דער וואַנט.

סאַראַ רויטער אַסיען וועט פֿון דיר אַרויסוואַקסן
מיט שטילע, פֿאַלנדיקע בלעטער.

סאַראַ ווייסע סטעזשקעס, שטאַרבנדיקע
צווישן אַליי פֿון בעריאַזעס.

סוף זומער — איינגערעמטער
אין שוואַרצאַפל פֿון אויג.

ב.

די בלומען וואָס זענען אַ מאָל געוואַקסן צום הימל
וואַקסן איצט אַראָפּ אין האַרץ.

די זעלבע פּנימער פֿון מענטשן
נאָר איצט דורכזיכטיקער.

וואַנט צו וואַנט שפּאַרט זיך אָן —
נאָר אַלץ מיד.

רויטע פֿעדעס שטעפּן דורך
לאַנקע, לונגען, ליכט.

ג.

גרויסע טעג זענע מיט אַ מאָל קורץ געוואָרן
גרויסע טעג האָבן מיט אַ מאָל דערפֿילט דעם ריח פֿון טויט, פֿון ערד.
רויטע פֿענצטער זענען מיט אַ מאָל געשטאַנען
און אַלץ איז אין זיי אַרײַנגעפֿאַלן.

צו שאגאלן

א. דיין פֿידעלע שפּילט

אבֿרים קומען זיך צונויף.
העלדזער אויסגעצויגענע קריגן ווידער זייער פֿורעם.
היזער שטעלן זיך ניכטער אויף די פֿיס.
מיר זענען די זיךגעוואָרענע
אומזיניק־צעדרייטע ווונדערוועלט פֿון דיין פענדזל — שאַגאַל.

מיר זענען די פֿייער־פֿייגל
וואָס האָבן די ברענענדיקע פֿליגל פֿון זיך אָפּגעוואָרפֿן.
וויפֿל אייביקייטן זענען אַריבער, שאַגאַל,
פֿון זינט דער גרינער קברות־ייד איז געפֿלויגן
איבער די פֿאַרשנייטע דעכער פֿון וויטעבסק
און די פֿליגל זענען אין אים געווען אינעווייניק ?

וויפֿל אייביקייטן
פֿון זינט דאָס בלאַע קעלבל האָט אויסגעלעקט
די ווונדן פֿון מיין טאַטן, דעם צלובֿ.

און דיין פֿאווע מיטן מענטשישן פנים — שאַגאַל.
כלה ? פֿאַלנדיקער מלאך ?
אויפֿגייענדיקער רעגן־בויגן נאָכן מבול ?

גאַנץ געוואָרן זענען מיר ווידער, שאַגאַל,
מיט אונדזערע גלייכע גאַסן, גלייכע שויבן.
נאָר ווי האָט אונדז אַלע געטאָן צונויפֿבינדן
דיין קרומע „לאַפֿקע“ מיט דער „פֿ“,

דין קלעזמער מיט דער פויק,
דין צעכראסטעטער וואסער-טרעגער
וואס האט מיט זיין קאראמיסל
אונטערגעשפארט די וועלט,
זי זאל אויף אונדו ניט אראפפאלן!

געהיים בלאע, געהיים נאנטע, געהיים שיפורע,
דיינע בילדער, שאגאל.
דין פֿידעלע שפילט,
דין אשמדאי לאַכט מיט אַ פֿישן־מיל.
אלע אונדזערע אַבֿרים קומען זיך צונויף זיך צו הערן,
אלע אונדזערע אַבֿרים האָבן זיך אויסגעגלייכט
און שטרעקן זיך אויס צום ליכט.
זיי טוען אויף זיך אָן הויט און היים.

ב. וויטראַזשן

אין דיינע וויטראַזשן, שאַגאַל,
זע איך זיך אָפּגעשפיגלט טויזנט מאָל:
פֿון דעם ציטערדיקן שטראַל איבער דער סטעליע,
ביז צום בלאַען, גרינעם, רויטן
אויסגאַס פֿון פֿייער־פֿייגל אויף מיינע הענט.

צעשניטן פֿון קרייזן, קעסטעלעך, פּאַסן,
קלעטער איך ווידער אַרויף דעם לייטער
וואָס דו האַסט אין מיין חלום אַוועקגעשטעלט —
און ווער ווידער גאַנץ.

קרוינען וואַקסן אין מיר,
דאָרט וווּ געבליט האָבן אַ מאָל
הויקערס.

ניט איין שַבֿט —
אַלע שַבֿטים נעמען מיך אַרום
מיט זייערע פֿידעלעך.
איך בין קיין מאָל ניט אַזוי הויך געווען,
אַפֿילו דעמאָלט ווען איך בין געפֿלויגן
איבער שפיץ דאָך.

דאָ זענען ווידער אַלע הניזקעס
וואָס מע פֿלעגט קאַנען שטעלן אויפֿן קאַפּ.
ווען די וועלט איז צו ענג געווען.
אַלע ברינעמער, וואָס מע פֿלעגט קאַנען שעפֿן
מיט אַ פֿול אויג.

דאָ האָבן מזלות
זיך ווידער צונויפֿגעגאַסן אין איין קאַראַהאַד:
לייבן מיט מענטשישע פּנימער,
ציגעלעך געהאַלדוטע מיט צווייגן בעזן.

און דאָ האָבן ווידער זונען
זייערע שלייערס פֿון זיך אַראַפּגעוואַרפֿן.
אין די בערג פֿון ירושלים, שאַגאַל —
דיין זון — נענטער ווי אומעטום.

ווי דו האַסט אונדז געמאַלן, שאַגאַל,
אַזוי זענען מיר :
האַלב דרעמלענדיק אין דער מאַמעס בויך,
האַלב פֿליענדיק אויף אַ גאַלדענעם האָן
צו די הייכן פֿון אייפֿל־טורעם.

די צוויי פנימער וואָס אין אונדז
טוען נאָך אַלץ פֿליגל אָן אַלע וואַנטזיגערס :
יעדער וויזער אויף פֿאַרויס
איז אויך דער וויזער אויף צוריק.

קליינע כאַטעס פֿון אומעטום
זעצן נאָך אַלץ אויס פֿידלערס אויפֿן דאַך.
אין יעדן הערינג געפֿינען מיר
דעם ניצויץ פֿון אַ קרוין.

און דאַרט וווּ קרייזן פֿון וועלטן
טרעפֿן זיך —
נאָך אַלץ אַ ווייס קעלבל מיט בטחון,
נאָך אַלץ אַ גרינער גוי
מיט אַ חלף אין אויג.

דער שרייבער

לזכר דוד פינסקי

פֿלאַם ווערט אַלץ קלענער. טונקעלער און טונקעלער די ספֿרים.
מיט דינעם, פֿאַרעקשנטן כתבֿ הייבט אָן שרייבן דער וואַרעם.

בייגט זיך אַ גרייז־גראַער קאַפּ איבער שטומע כתבֿ־ידן.
זיי רעדן ניט מער. ס'איז וואַרעם געוואָרן דער ידען.

אוצרות געווען אין פינקס אַ מאָל, נאָר אַלע פֿאַרלאָשן.
ווער הענגט אויפֿן נאַקן אים שווער און פענטעט זיין לשון?

וואַנטזייגער פענדלט און פענדלט. אויך ער אַזאַ גרייזער.
וואָס טוט ער דערציילן אַצינד? וואָס טוט ווייזן דער ווייזער?

פינקס

בלאָער פינקס — פֿאַרוועבטער מיט צער און פֿרייד,
פֿון מידקייט, געפֿלט מיט יאָרן, ביז צו די ראַנדן באַגלייט,
און — העט, ווייט איבער די ראַנדן, ביז דאָרט וווּ די זון פֿאַרגייט
און לאַזט איבער אַ פֿאַדעם מיט רויטקייט. נאָך ניט איבערגעריסן די קייט!

ווייל עס טאַנצן אַרום נאָך די ווערטער אין דיר דעם אַמאָליקן טאַנץ.
טוליען זיך איינס אינעם צווייטן, פֿאַרפֿלעכטן אין ליד זיך און קראַנץ
און ווען נעמסט אַרום זיי מיט אַרעמס באַזונטע פֿון גוטסקייט און גלאַנץ —
נאָך ניט איבערגעריסן דעם פֿאַדעם. ביסט, פינקס, נאָך גאַנץ.

ווייל אין ווערטער וואַרקען ווי תמיד אַ טרעל נאָך אַ טרעל.
זענען עס טויבן וואָס פֿיקן אויף ליכטן פֿאַר נאַכט בני דין שוועל.
זענען עס ווערעקלעך בלעדע, מיט זונפֿלעקן קליינע אויף פֿעל,
און זון אין האַרץ און אין אויגן. נאָך אַלץ ווי געווען.

זענען עס שטילע ניגונים וואָס קומען פֿאַרשעמט,
מיט ציטער און צער פֿון שליאַכן, מיט שטויב פֿון דער פֿרעמד.
זוכן זיי אַלע אַן אַפרו צווישן ווייסע פֿיר ווענט
דינטער נידעריקן, אַפֿענעם טויער, ווען אַוונט גענענט.

ביסט דו עס דער אַפֿענער טויער און דו ביסט די היים,
מיט אַ שוואַרצן קאַפּ האַר אין אַ שניבל, מיט אַ לאַך אין געהיים,
מיט אַ טישטעך וואָס לייכט אין דער פֿינצטער און איז וואַרעם און ריין
און פֿאַרבעט צו ברויט און צו ווונדער, ווען מען פֿילט זיך אַליין.

ביסט דו עס דער אַפרו, דער שטילער, פֿאַרפֿישופֿטער תּחום,
ווי אַ נאַפֿטלעמפל הענגט און נעמט אַלץ מיט זיין שאַטן אַרום.
איז גוט צו זיצן מיט נאַפֿטלאַמפּ, טראַכטן פֿון זאַנג און פֿון זון
וואָס גייען אויף אינעם פינקס, ווען נאַכט אומעטום.

א י נ ה א ל ט

שמיכלען פון ארץ הקודש

9	על נהרות . . . . .
9	א. לאמיר צודריקן . . . . .
10	ב. עמעץ האט געוואָרפֿן אַ שטיין . . . . .
11	כותל-מערבֿי . . . . .
11	* הימלען זענען צו אונדו גוט געווען . . . . .
11	* מיט אַ מאַל איז אַלץ אַנדערש געווען . . . . .
12	* צום כותל-מערבֿי גייען מיר אַלע . . . . .
12	* לאַז צוטוליען דעם שטערן . . . . .
13	* און אַזוי טראַגט יעדער אין זיך . . . . .
14	בית-לחם . . . . .
14	א. בית-לחם רינגלט מיך אַרום . . . . .
15	ב. שרה בת-טובֿים — דאָ . . . . .
16	ג. די הויקערדיקע קעמלען זענען ווייט . . . . .
17	חברון . . . . .
17	א. חברון. מערת המכפלה . . . . .
18	ב. אפֿשר וועט העלפֿן דער שופֿר . . . . .
19	ג. לאַז ניט יאָרידן פֿאַרטונקלען די ווענט . . . . .
20	גריזים . . . . .
21	אילת . . . . .
21	א. אופֿיר ניטאָ . . . . .
22	ב. מיין אשמדאי . . . . .
23	ג. כ'האַב היינט געקויפֿט . . . . .
24	טאַג . . . . .
25	אין אַרבל . . . . .
25	א. זוך איך דאָס ציגעלע . . . . .

- 26 . . . . . ב. קיין טויבן וואַרקן מער ניט .
- 27 . . . . . ג. דאָס ווייסע ציגעלע פֿון די קאַרפּאַטן .
- 28 . . . . . קינדער
- 28 . . . . . א. קינדער שפּילן זיך .
- 29 . . . . . ב. איך זוך נאָך אַלץ אַ קינד .
- 30 . . . . . ג. מיט די קליינע טריט פֿון אַ קינד .
- 31 . . . . . ד. כײַפֿן אויף .
- 32 . . . . . ה. אונדזערע הייזער .
- 33 . . . . . ו. ווען איך קום צו אַ ליד
- 34 . . . . . צפֿת
- 34 . . . . . א. צפֿת דלמטה .
- 35 . . . . . ב. הינטער בלאַע לאַדן .
- 36 . . . . . ג. צפֿתער בלאַע ווענט .
- 37 . . . . . ד. ניסים אין צפֿת .
- 38 . . . . . ה. טרינק ניט קיין וויין אין צפֿת .
- 39 . . . . . ו. אין שמאַלע צפֿתער בעטלעך .
- 41 . . . . . אין פּקיעין .
- 41 . . . . . א. דורך שמאַלע ווינקלטרעפּ .
- 42 . . . . . ב. אין פּקיעין וויקל איך צוריק .
- 43 . . . . . ג. צו שמאַלע געטלעך .
- 44 . . . . . ד. אין פּוסטער שול פֿון פּקיעין .
- 45 . . . . . ה. אויף טונקעלע שוועלן .
- 46 . . . . . דאַרף אין גליל .
- 46 . . . . . א. דאַרף אין גליל .
- 47 . . . . . ב. צוריק צו דער שמאַלער סטעזשקע .
- 48 . . . . . צפּורי
- 49 . . . . . סחנה
- 49 . . . . . א. דער קאַמאַנדיר .
- 50 . . . . . ב. שאול .
- 51 . . . . . ג. בעלת אוֹב
- 52 . . . . . מגידו
- 52 . . . . . א. פֿערד

53	. . . . .	ב. מוסר־השכל
54	. . . . .	ג. די אורבאַבע
55	. . . . .	פיטעס
56	. . . . .	אין אַ ניי דאַרף
57	. . . . .	צו אַ דערוויש אין באר־שׂבע
57	. . . . .	א. דו רופסט ארויס
58	. . . . .	ב. דיין כפיה
59	. . . . .	ג. און אַז דו רופסט
59	. . . . .	ד. ווייסע שטאַט
60	. . . . .	צו סוצקעווערן
61	. . . . .	אַראַבעסק
62	. . . . .	ירוחם
63	. . . . .	נגב
63	. . . . .	א. מאַד אויף די טאַולען
63	. . . . .	ב. ווערטער
64	. . . . .	ג. געבוירענע נאַכן מכול
64	. . . . .	ד. אַלץ וואָס איז גראַז געווען
65	. . . . .	ה. אויג אין עברת
65	. . . . .	ו. לאַז אַפּ די זיילן פֿון קופֿער
65	. . . . .	ז. וואַדי צין
66	. . . . .	ח. גלעקער אין עברת
66	. . . . .	ט. באַהאַלט מיך אויס אין ירוחם
67	. . . . .	תפילה
68	. . . . .	הייזקעס אין מידבר
69	. . . . .	אַגאַוועס
70	. . . . .	עיגול
71	. . . . .	יום־טובֿ
72	. . . . .	שטיבער
73	. . . . .	דער פֿאַדעם
74	. . . . .	צו די ניי געקומענע

75	. . . . .	גאַרן
75	. . . . .	* די נייע שטיבער
76	. . . . .	גראָזן
76	. . . . .	א. עפראָצן גראָזן
77	. . . . .	ב. אונדזער בלאַער שטיין
78	. . . . .	פֿאַלקסמאַטיוו
79	. . . . .	עלעגיע צו ביימער
80	. . . . .	שטערן
81	. . . . .	שטיינער
82	. . . . .	קיסריה
82	. . . . .	א. הורדוס האָט דאָס פֿאַרשטאַנען
83	. . . . .	ב. דער ים־שויים גליט
84	. . . . .	ג. אַ בלאַע שטאַט

י ר ד ן

87	. . . . .	באַניאַס
88	. . . . .	מלחמה
88	. . . . .	געווען נאַכט
88	. . . . .	* שטילקייטן הענגען
89	. . . . .	געזאַנג פֿון פֿרויען
90	. . . . .	פחד
91	. . . . .	שטעט ווייסן ניט
92	. . . . .	* כִּבִּין מיט יעדער הייזקע
93	. . . . .	ערגעץ וווּ
93	. . . . .	א. ערגעץ וווּ איז אַראָפּגעפֿאַלן
93	. . . . .	ב. כאַטעס אַלט געוואָרענע
94	. . . . .	דו
94	. . . . .	דורך אַלע בלינדע שטעט
94	. . . . .	* שטויב דעקט אַלץ צו

95	. . . . .	* איך האָב די שטוב אָפגעוואַשן .
96	. . . . .	* ווען מ'האַט דיך פֿאַרביטן אויף שטיין .
97	. . . . .	ירדן .
97	. . . . .	א. טרערן האָבן גרעסער געמאַכט .
98	. . . . .	ב. דו טראָגסט אַוועק מיין פנים .
98	. . . . .	ג. פֿון דיין בלאַקייט .
99	. . . . .	ד. הימלען האָבן באַהאַלטן .
100	. . . . .	ה. הייזקעס קליינע .
101	. . . . .	ו. מיט שווערע הענט .
102	. . . . .	וועגן .
104	. . . . .	פֿון אַלע זונען .
105	. . . . .	מיין זון .
107	. . . . .	אין באַהעלטעניש .
108	. . . . .	אזכרות .
108	. . . . .	לזכר ר. ב. .
108	. . . . .	לזכר י. ק. .
109	. . . . .	סקיטאַפּאָליס .
109	. . . . .	א. אונטער פֿאַרשטויבטע הימלען .
110	. . . . .	ב. שרייב איך ווערטער נידעריקע .
111	. . . . .	ג. פּוּיזן טעג אַנגסטיקע .
112	. . . . .	ד. שטעלט מען זיך אַרום מיט זאַמד .
113	. . . . .	ה. תּפּילה צו אליהו הנביא .

ק ר י ע ס

117	. . . . .	סיביר .
118	. . . . .	היינט שטאַרבן זיי ווידער .
118	. . . . .	א. היינט שטאַרבן זיי ווידער .
118	. . . . .	ב. געבליבן ווערטער בלויז .
119	. . . . .	ג. ער איז געווען בלאַ .
119	. . . . .	ד. מ'עסט דאָ זעגעכץ .

120	. . . . .	ה. צווייגן אין טיגע
120	. . . . .	ו. נאנט אַרום קאַנעץ
121	. . . . .	טיגע
121	. . . . .	א. איך שרייב נאָכט
122	. . . . .	ב. איך גיי אויפהייבן נעמען
123	. . . . .	ג. פריינד פֿון מזלות
125	. . . . .	צו דוד האַפֿשטיין
126	. . . . .	* פֿאַר י. ב.
127	. . . . .	נעמען
127	. . . . .	נעמען זענען קליין געוואָרן
128	. . . . .	* שנימענטש
128	. . . . .	* צו ערשט האָט מען די שלאַגבויען
129	. . . . .	* דער שניי וואָס האָט אַזויפֿיל

י ר ו ש ה

133	. . . . .	מין טאַטע
133	. . . . .	א. די בריק
134	. . . . .	ב. ירושה
135	. . . . .	ג. דער פֿיערוואָגן
136	. . . . .	שולמית
137	. . . . .	שרה בת־טובֿים
138	. . . . .	מעשה־ביכל
138	. . . . .	א. הינטער די בלעטער פֿון מעשה־ביכל
139	. . . . .	ב. לאַמיר זוכן די סטעזשקעס
140	. . . . .	צאינה־וראינה
141	. . . . .	שטערן
143	. . . . .	אליהו התשבי
143	. . . . .	א. מיט דיר
144	. . . . .	ב. צרפת

145	. . . . .	ג. ווי איך
146	. . . . .	ד. אלישע
147	. . . . .	שלום־עליכם
148	. . . . .	באַנטשעס
148	. . . . .	א. באַנטשעס
149	. . . . .	ב. נידעריקער פֿון גראַז
149	. . . . .	ג. לאַמיר זיין נאַנט
150	. . . . .	ד. רעדט ניט
151	. . . . .	פאַפיר
152	. . . . .	תוך
153	. . . . .	די טאַרבע
153	. . . . .	א. איך בין נאָך אַלץ
154	. . . . .	ב. מיטן אייביקן קופּערנעם גראַשן
155	. . . . .	ג. פאַרהוילענישן
156	. . . . .	ד. יידן שווערע
157	. . . . .	ה. בני נאָכט אין מיטן אַלקער
158	. . . . .	בילד
158	. . . . .	אַסיען
159	. . . . .	א. סוף זומער
160	. . . . .	ב. די בלומען
160	. . . . .	ג. גרויסע טעג
161	. . . . .	צו שאַגאַלן
161	. . . . .	א. דיין פֿידעלע שפּילט
162	. . . . .	ב. וויטראַזשן
164	. . . . .	ג. דואַליזם
165	. . . . .	דער שרייבער
166	. . . . .	פינקס

ביכער פון זעלבן מחבר

אין הינערפלעט (טאָרף-לידער), רוים, 1946

אין שאַטן פון מולד, פאַרלאַג די גאַלדענע פּאַווע, פּאַריז, 1954

ווייסע טויערן, פאַרלאַג י. ל. פּרץ, תל-אביב, 1964

